Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVII., št. 49 Ljubljana, četrtek 1. marca 1934 Cena Din 1.–

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflјeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRILIKE V DRAVSKI BANOVINI PRED NARODNO SKUPŠČINO

V proračunski debati so narodni poslanci obširno govorili o prilikah in položaju v dravski banovini in zahtevali primerne korekture — Poslanec dr. Rape o potrebah obmejnih srezov

Beograd, 1. marca. r. **Proračunska razprava, ki traja danes že četrti dan, postaja z vsakim dnem bolj napeta. Spričo objektivne kritike poslancev vladne večine, ki z redko stvarnostjo in ostrostjo iznašajo vse nedostatke državne uprave, so stopila demagoška zavijanja opozicije docela v ozadje. More se reči, da še nobena proračunska razprava doslej ni bila tako na višku. Skupščina ima sedaj dnevno po tri seje, ki trajajo globoko v noč.**

Kakor smo že na kratko poročali, je povzročil veliko senzacijo govor bivšega ministra za promet g. Andre Stanića, ki je na včerajšnji seji z njemu dano objektivnostjo načel in razčlenil vprašanje tako zvanih Batignolovih pogodb, o katerih se je v zadnjem času po kuloarjih Narodne skupščine mnogo razpravljalo. S tem govorom je JNS znova pokazala, da je trdno odločena, razčistiti ozadje in vzroke raznih govoric o nepravilnosti pri posameznih državnih podjetjih in ustanovah ter postaviti vsako stvar na svoje mesto. Gosp. Nikola Uzunović je na včerajšnji seji glede na izvajanja poslanca Stanića ponovno izjavil, da bo vlada vse take zadeve brezobzirno razčistila, obenem pa naglasil, da je treba slišati poprej tudi drugo plat zvona. Z zanimanjem pričakuje sedaj vsa politična javnost odgovor prometnega ministra, po katerem šele bo mogoče ustvariti si jasno sodbo o tej zadevi, ki je upravičeno razburila vso skupščino in vso javnost.

V zvezi s tem je treba poudariti, da je vlada g. Uzunovića že dokazala, da ne misli ostati samo pri besedah in obljubah. Včeraj se je sestala k svoji prvi seji posebna komisija, ki jo tvorijo člani senata, Narodne skupščine ter najodličnejši juristi naših univerz in sodišč, ki ima nalogo sestaviti načrt zakona proti korupciji. Komisija bo svoje delo kolikor mogoče pospešila, tako da bo ta zakonski načrt čimprej predložen Narodnemu predstavništvu in s tem ustvarjena podlaga za energičen in brezobziren boj proti vsem, ki zlorabljajo svoj položaj ali drugače škodujejo interesom naroda in države.

Beograd, 1. marca. r. Na včerajšnji seji Narodne skupščine so povzeli besedo tudi poslanci iz dravske banovine in sicer gg. Albin **Koman**, Anton **Cerer**, dr. Stane **Rape**, Karl **Gajšek** in Rasto **Pustoslemšek**. V svojih govorih so podrobno očrtali prilike v svojih srezih in v dravski banovini sploh, zavrnili demagogijo onih, ki skušajo sedanje gospodarske in socialne prilike zlorabljati v svoje temne namene ter podvrgli stvarni kritiki vse nedostatke uprave, iznašajoč obenem konkretne predloge, kako bi se mogla ta ali ona stvar izboljšati v korist ljudstva. Njihovi govori so zbudili v skupščini splošno pozornost ter so želi vsi govorniki zasluženo priznanje.

Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo obširneje samo govor narodnega poslanca g. dr. Staneta Rapeta, poslanca obmejnega laškega sreza. Njegova izvajanja veljajo v glavnem za vse druge obmejne sreze naše banovine, v marsikaterem pogledu pa dajejo jasno sliko splošnega položaja v dravski banovini. Poslanec dr. Rape je med drugim izvajal:

Potrebe in težave obmejnega sreza

Naj mi bo dovoljeno, da se udeležim razprave o državnem proračunu za leto 1934/35 tudi jaz in da tu pred vami iznesem misli, ki jih izraža v tem trenutku naš narod in o katerih mislim, da jih morajo slišati vsi, tako oni iz vladne večine, kakor tudi tovariši iz opozicije.

Naša država je izrazito **poljedelsko izvozniška država. Zato je tudi**

napredek gospodarstva v največji meri odvisen od čimvečjega izvoza.

Poleg vprašanja dobrih komunikacij je odvisno tudi od raznih okoliščin, da morejo naši pridelki uspešno konkurirati na inozemskih tržiščih. Od izvoza je odvisna naša trgovinska bilanca, ki neposredno vpliva na naš nacionalni denar. Naravno je, da je uspeh našega izvoza odvisen v prvi vrsti od trgovinskih pogodb z drugimi državami. Zato smatram za potrebno, da v zvezi s tem kot poslanec obmejnega sreza, ki živi edino od prodaje lesa in od lesne industrije, na tem mestu ugotovim, da se s strani naših delegatov, ki so sklepali trgovinsko pogodbo z Italijo, ni v dovoljni meri vpoštevalo dejstvo, da je treba naši državi

v prvi vrsti zagotoviti izvoz lesa

v obdelanem in neobdelanem stanju. Po letih konjunkture so v lesni industriji nastopila leta propadanja in s tem osiromašenje našega ljudstva, predvsem gozdnih posestnikov in malega človeka, ki je bil zaposlen v gozdu z obdelovanjem ali prevozom lesa. Dravska banovina je v tem pogledu popolnoma upropaščena. Ne samo, da v pogodbah ni zasiguran privilegiran izvoz našega lesa, nego preti celo nevarnost, da se bo na uvoz lesa iz Jugoslavije uvedla še posebna carina, tako da bo naš les docela izključen od vsake konkurence. Ko naš človek vidi, kako se pri trgovinskih pogodbah pozabljajo njegovi življenjski interesi in kako naše prijateljske države kupujejo les v vseh drugih nedavno neprijateljskih državah, ne pa v Jugoslaviji, je gotovo prav težko, če ne popolnoma nemogoče, raztolmačiti, zakaj je prišlo tako daleč, da moraš kupcu še celo plačati zato, da vzame tvoj les. Človek, ki ima vse svoje premoženje v gozdu, mora gledati, kako mu prodajajo krave in vole v brezcenje, da bi se pokrili državni davki. V takih prilikah je res potrebno junaštvo onemu, ki hoče braniti državne upravitelje. Kljub vsemu temu pa se naš človek vedno dobro zaveda, da je treba državi dati to kar ji gre. Nikakor pa

ni mogoče razumeti logike finančne oblasti,

ki imetje prodaja pod vsako ceno, tako da često niso kriti niti stroški eksekucije in se tako direktno upropašča državna imovina. Iz vrst teh bednikov samih prihajajo predlogi, ki naj jasnejše dokumentirajo požrtvovalnost našega človeka. Naj mi bo dovoljeno, da navedem samo en primer, predlog, ki gotovo najostreje obsoja opozicijo, ki hoče biti na stroške neugodnih prilik popularna, predlog, ki mora biti tudi nam in vladi resen memento, da storimo vse, kar je mogoče, da očuvamo kmeta popolne propasti. Ta predlog gre za tem, da s v primerih, kjer je prodaja neizbežna, onemogoči, da prihajajo na dražbo sumljivi tipi, ki hočejo na račun našega ljudstva obogateti ter kupujejo, kakor se je to pripetilo v mojem srezu, par volov, ki so med brati vredni 8- do 10 tisoč Din, za piškavih 1200 dinarjev, ter jih uro pozneje prodajo za najmanj 7- do 8 tisoč Din. To je naravnost tatvina na ljudstvu, ki se mora za vsako ceno preprečiti, sicer lahko pride do dogodkov, ki bi imeli neljube posledice za vso državo. Na dražbah naj se prodaja samo kvalificiranim trgovcem, kjer pa to ni mogoče, tam

naj nastopi kot kupec država

po določenh cenah, ker mora itak kupovati meso za vojsko in ga pri slabši kvaliteti dražje plačevati. Če bi se tako postopalo, bi se skrili ne samo dolžni davki in stroški, marveč bi ostal kmetu višek izkupička in dražbe bi se ne čutile kot najhujši udarec, a naša vojska bi imela cenejšo in boljšo prehrano. Zato prosim g. finančnega ministra, da o vsem tem premisli in da ne vsiljuje ljudstvu z nemogočim postopanjem preprčanje, da mu dela država krivico. Če hočemo napolniti državne blagajne, ne smemo nalagati samo nova bremena, še manj pa upropaščati narodno premoženje, marveč moramo šteditи pri izdatkih in čuvati tudi imetje državljanov. V imenu našega dobrega in zavednega ljudstva prosim gosp. finančnega ministra, naj se v vodstvu državnih financ otrese ozkosrčnega birokratizma in vpošteva psiho naroda.

Stalno slišimo govoriti o potrebi povišanja našega izvoza. Kadar pa nam je z največjim naporom uspelo omogočiti prodajo svojih pridelkov v inozemstvu, pa

birokracija poruši vse, kar smo z muko zgradili.

Da navedem samo en primer: Z velikimi žrtvami nam je vmojem srezu uspelo, da naučimo ljudstvo racionalnega gospodarstva pri živinoreji. Osnovana je bila zadruga, kateri morajo člani vsak dan oddati gotovo količino mleka, da ga zadruga ali predela ali pa proda. Na ta način zbere zadruga dnevno več tisoč litrov mleka in posrečilo se nam je, da to mleko po zelo ugodni ceni prodamo v Trst proti dnevnemu plačilu pri prevzemu na našem ozemlju. Da bi se mleko ne pokvarilo, je potreben prevoz zavtomobilom. Vložena je bila prošnja, da se tržaškemu kupcu dovoli priti s svojim avtomobilom preko naše meje, da na svoje stroške odpelje mleko v Trst. Četudi je očividno, da ima od tega največjo korist država sama, kajti izkupiček za mleko znaša letno več milijonov, se delajo najrazličnejše težkoče in onemogoča prevoz z avtobusom, češ, da bi bila s tem oškodovana železniška uprava. Kljub temu, da bi se po železnici prevažalo to mleko niti ne celih 10 km in bi se mleko vrhu tega še pokvarilo, nisem mogel doseči, da bi izdalo zaprošeno dovoljenje. Za morda ne celih 10.000 Din, kolikor bi znašala voznina po železnici, se dopušča, da propada milijonski dohodek, ki je za državno blagajno popolnoma izgubljen. Tako postopanje je ljudstvu nemogoče raztolmačiti in niti sam sebe ne morem prepričati, da je to dobro in pametno. Na drugi strani imamo pogodbo, ki daje dvolastnikom pravico kupovati na eni in drugi strani meje življenjske potrebščine v določeni količini. Ker je blago naših trgovcev boljše in gotovo tudi zaradi tega, ker so onstran meje naši bratje, je naravno prišlo do tega, da so se večinoma na naši strani kupovala razna živila in prenašala preko meje. Finančne oblasti sosednje države so to mirno dopuščale, naše lastne oblasti pa te ljudi preganjajo, čeprav dobro vedo, da puščajo pri nas lepe denarje. Ne morem razumeti, kako more državna oblast dopuščati tako postopanje in preganja ljudi, ki bi jim morala vlivati ljubezen.

Dr. Stane Rape
nar. poslanec logaškega sreza

Vprašanje naše obmejne straže

je eno najvažnejših vprašanj ne samo zaradi tega, da zatira tihotapstvo, marveč v prvi vrsti zaradi tega, ker bi moral narod to stran in onstran meje čutiti, da je ta straža v njegovo korist. Treba je tudi misliti na razvoj tujskega prometa in s tega stališča presojati ves problem. Zato morajo biti državni uslužbenci baš na meji najboljši med najboljšimi, predvsem pa nacionalno zanesljivi

Navajam ta dejstva z edino željo, da prikažem prilike kakršne so, da bi jih mogli popraviti, obenem pa, da vidite s kakimi težkočami se mora boriti naš človek v narodu, če mu je do tega, da konstruktivno dela, ne pa da izkorišča nezadovoljstvo in beži pred odgovornostjo.

Narodni poslanec dr. Rape je nato obširno razpravljal o političnih prilikah v dravski banovini ter očrtal pomen občinskih volitev.

Prepričan sem, da bo sedanja vlada pod predsedstvom šefa naše stranke g Nikole Uzunoviča izpolnila te upravičene želje našega ljudstva in zato solidarno prevzemam odgovornost za predloženi proračun.«

Govor poslanca dr. Rapeta je zbudil v vseh parlamentarnih in političnih krogih razumljivo pozornost in je žel govornik za svoja izvajanja vsestransko priznanje.

Današnja seja

Beograd, 1. marca. r. Sinočna seja Narodne skupščine je trajala globoko v noč. Danes dopoldne se je razprava nadaljevala ter je govorila cela vrsta govornikov. Med drugimi je govoril v imenu opozicije Nikola Preka, ki je obširno razpravljal o gospodarskih in političnih prilikah in omenil tudi tragično smrt dveh nekdanjih hrvatskih voditeljev, dr. Predavca in Mirka Neudorferja. Na njegova izvajanja je odgovoril ministrski predsednik g. Nikola Uzunović, ki je naglasil, da obžaluje smrt teh dveh odličnih politikov, o katerih je predgovornik trdil, da sta bila na najboljši poti, da opustita svoje dotedanje stališče in se pridružita veliki jugoslovenski fronti. Njuni politični prijatelji bi se najbolje oddolžili njunemu spominu, ako bi krenili po isti poti in stopili v fronto graditeljev velike in srečne Jugoslavije. Nato je povzel besedo še poročevalec finančnega odbora, ki je dal obširen odgovor na izvajanja posameznih govornikov. Seja še traja.

Okoli obnove monarhije v Avstriji

Francija je za neodvisnost Avstrije, toda odločno proti obnovi habsburške monarhije

Pariz, 1. marca. Pariz je danes pod vtisom senzacijonalnih poročil z Dunaja in Linza, ki so se zdela oficijoznemu »Tempsu« toliko verjetna, da jih je vzel za podlago svojega današnjega uvodnika. List gleda na problem obnove avstrijske monarhije takole:

Možno je, da bi monarhija v Avstriji dokončno odpravila vsako agitacijo narodnih socialistov, kar je tudi argument, ki močno vznemirja Nemčijo. Brez dvoma v obstoječih pogodbah ni nobene določbe, ki bi prepovedovala morebitno zopetno ustoličenje Habsburžanov. Izdana pa so bila zagotovila in garancije političnega značaja, ki naj bi preprečile poostritev krize v Srednji Evropi z zopetno oživitvijo habsburškega vprašanja. O obnovi monarhije na Dunaju bi se dalo razmišljati samo s pristankom vseh prizadetih držav. Pri tem pa je dobro znano, da Češkoslovaška dosledno odklanja te načrte zaradi tega, ker se Praga boji, da bi morala ustoličenju Habsburžanov v Avstriji brezpogojno slediti revizija teritorijalnih določb mirovnih pogodb. Ob prihodu angleškega delegata Edena bo imel zunanji minister Barthou priliko resno proučiti ta položaj. V ostalem bo zunanji minister najbrže še v teku tega tedna podal pred zbornično komisijo za zunanje zadeve izjavo glede stališča Francije nasproti italijansko-avstrijsko-madžarskim načrtom. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je Barthou zavzel odklonilno stališče glede anšlusa, kakor tudi glede obnove monarhije v Avstriji in na Madžarskem. Kljub temu pa hoče Barthou braniti gospodarsko in politično neodvisnost Avstrije z vsemi sredstvi, ki se dajo najti na mednarodni podlagi.

Avstrija dobi nov denar

Dunaj, 1. marca. Ministrski svet je sklenil izvesti že več časa napovedano reformo glede kovanja novcev. Po novem bodo novce za 50 grošev in šiling, ki so bili sedaj iz srebra, kovali iz bakrenega nikla, stare srebrne novce pa vzeli iz prometa. Iz srebra bodo v bodoče kovali samo novce po 2 šilinga in nove novce po 5 šilingov, namestu katerih bodo sedaj krožeče novčanice po 5 šilingov polagoma vzeli iz prometa.

Dimitrov o požigu rajhstaga

Moskva, 1. marca. Iz nemških zaporov izpuščeni Bolgar Dimitrov je po prihodu v Moskvo podal novinarjem obširne izjave o strahotah življenja v koncentracijskih taboriščih po Nemčiji in o življenju političnih jetnikov na splošno. Na vprašanje glede krivde Van der Lubbeja je Dimitrov izjavil, da je po njegovem prepričanju možno, da je Van der Lubbe zažgal restavracijo v Državnem zboru, drugod pa so zanetile požar najbrž druge osebe, za katere najbrž ni vedel niti van der Lubbe.

V zaščito naših zavarovancev

Ljubljana, 1. marca.

Pred vojno so bili zasebni nameščenci Slovenije zavarovani pri zavodu, čigar central je bila na Dunaju. Takoj po prevratu, ko je bil ustanovljen Pokojninski zavod za Slovenijo, je prenehalo poslovanje dunajske centrale za naše kraje. Da pa je bi bili oškodovani interesi številnih zavarovancev, je bila med PZ in bivšo dunajsko centralo sklenjena konvencija o socialnem zavarovanju, ki pa je stopila v veljavo šele s 1. januarjem l. 1934. Besedilo te pogodbe, ki ureja tudi pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev, pridobljenih v obeh državah, je bilo objavljeno 22. aprila 1933 v Službenem listu banske uprave dravske banovine. Pogodba se je nanašala na zavarovanje delavcev, vštevši kmetijske, in nameščencev za bolezen, prav tako tudi za nezgode, glede zavarovanja za onemoglost, glede pokojninskega zavarovanja pri bratovskih skladnicah in glede pokojninskega zavarovanja nameščencev.

Ta pogodba bi se morala praktično že izvajati, vendar pa so nastale nekateri težkoče tehničnega značaja. Po avstrijskem zakonu namreč ugasne pravica do pokojnine onemu, ki se je izselil že po 6 letih izven bivanja v Avstriji. Na ta način bi izgubilo mnogo Slovencev, ki so se izselili po vojni, zlasti v l. 1921. in 1922. v Slovenijo in so bili do takrat zavrovani pri dunajskem Pokojninskem zavodu, svoje pokojnine. Ker jim je tukajšnji Pokojninski zavod priznal pokojnino oziroma zavarovanje šele od dne, ko so se prijavili, bi bili s tem interesi teh zavarovancev seveda občutno oškodovani. Naposled je prišlo vendarle do sporazuma in v ponedeljek popoldne se je z dunajskim brzovlakom pripeljala v Ljubljano delegacija avstrijskega glavnega Pokojninskega zavoda na Dunaju, ki so jo tvorili vladni svetnik g Loidl, avstrijski generalni tajnik dr. Buchgraber in njegov namestnik dr. Czerny Komisija je stopila v stik s predstavniki našega PZ, ki so ga zastopali direktor dr Sagadin, poddirektor dr. Vrančič, tajnik dr Köstl. zavarovalni tehnik g Šantič in njegov namestnik g. Strojin. Pogajanja so trajala dva dni, naposled je bil pa dosežen v vseh točkah popoln sporazum. Avstrijci so uvideli, da bi se mnogim zavarovancem godila krivica, če ne bi pristali na zahteve tukajšnjega PZ, prav tako pa je PZ zvzel isto stališče glede avstrijskih zavarovancev. Včeraj so se delegati PZ vrnili na Dunaj.

Razpis poletnega abonmana

Ljubljana, 1. marca.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani razpisuje poletni abonma, ki se bo odigral v času od 10. marca do 28. junija. Poletni abonma velja za 8 dramskih in 8 opernih predstav. Uvrsti se v že obstoječi celoletni abonma reda C. Priglase sprejema od danes dalje blagajna gledališke uprave v poslopju dramskega gledališča ob delavnikih od 9. do 12. in od 15. do 17.

Repertoar bo obsegal dela:

V drami: Tavčar - Maria Vera: Visoška kronika. Nučič: Beograd nekdaj in sedaj. Dostojevski - Debevec: Braje Karamazovi. Kostov: Goljemanov. Sherriff: Konec poti. Galsworthy: Družba. Lichtenberg: Kariera kanclista Vinziga. Ortner: Čevljar Hit.

V operi: Janaček: Kata Kabanova. Borodin: Knez Igor. Verdi: Traviata. Bizet: Carmen. Nedbal: Poljska kri. Abraham: Ples v Savoyu. Stolz: Dvoje src.

Poletni abonma se bo plačeval v štirih zaporednih mesečnih obrokih: prvi obrok pri vpisu, 2. obrok 1. aprila, 3. obrok 1. maja in 4. obrok 1. junija. Obroki so: za ložo v parterju in I. redu št. 1—5 à 213 Din, za ložo v I. redu št. 6—9 à 256 Din, za parterni sedež I. vrste 64 Din, II. do III. vrste 58 Din, IV.—VI. vrste 52 Din, VII.—IX. vrste 48 Din, X.—XI. vrste 40 Din; za balkonski sedež I. vrste 39 Din, II. vrste 32 Din, III. vrste 27 Din; za galerijski sedež I. vrste 24 Din, II.—III. vrste 20 Din, IV.—V. vrste 16 Din.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani opozarja na izredno nizko ceno in plačilno ugodnost poletnega abonmana, ki omogoča pač vsakomur stalni obisk gledaliških predstav. Zato vabi k mnogoštevilnemu podpisu.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani.

Francoski proračun

Pariz, 28. febr. g. Zbornica je s 465 glasovi proti 118 sprejela v drugem čitanju proračun. Dohodki znašajo 48.328 milijonov frankov, izdatki pa 48.318 in pol milijona frankov, tako da je 9.5 milijona frankov prebitka. Najbrže ga bo zbornica v teku večera sprejela še v tretjem čitanju.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2308.74 — 2320.10, Berlin 1357.36 — 1368.16, Bruselj 800.79 — 804.73, Curih 1108.35 — 1113.85, London 173.75 — 175.35, Newyork 3411.35—3439.31, Pariz 225.88—227.—, Praga 142.29—143.15, Trst 269.57 — 298.97 (premija 28.5 odst.), Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.90.

INOZEMSKE BORZE.

Curih, 1. marca. Pariz 20.38, London 15.71, Newyork 310.25, Bruselj 72.25, Milan 26.80, Madrid 42.05, Amsterdam 208.30, Berlin 122.65, Dunaj 56.20, Praga 12.845, Varšava 58.325, Bukarešta 3.05.

Prva etapa elektrifikacije Dolenjske

V torek je bil zvezan daljnovod velenjske elektrarne z omrežjem banovinske elektrarne v Zagradcu pri Žužemberku

Grosuplje, 28. februarja.

V torek okoli poldneva je nastopil za velik del Dolenjske že dolgo pričakovan trenutek, ko je direktor Kranjskih deželnih elektrarn g. inž. Miklavec ob sodelovanju g. inž. Frasa zvezal daljnovod velenjske elektrarne z omrežjem banovinske elektrarne v Zagradcu pri Žužemberku. Daljnovod ima 20.000 V in je v stanju prenašati do 2000 konjskih sil ter je z njim Dolenjska za dolgo število let preskrbljena z zadostno električno energijo.

Novi daljnovod je dolg 21 km in teče od transformatorja v Črnučah čez Savo, pod aerodromom skozi Devico Marijo v Polju mimo Vevč, preko dobrunjske občine in od Podlipoglava čez hrib na Grosuplje. Od Podlipoglava dalje je daljnovod zgrajen skozi idilično dolino pod vasico Brezje in čez hrib v bližini Slivnice, od koder je krasen razgled na Ljubljansko polje gori do Triglava, na drugi strani pa nam razgled odkriva vso mikavnost grosupeljske kotline in dolenjskega gričevja z neštetimi prijaznimi vasicami. Prekrasna pot je ljubljanskim izletnikom skoraj še neznana, sedaj jim pa daljnovod kaže pot skozi najvabljivejše kotičke od Sostrega čez hrib na gostoljubno Grosuplje.

Novi daljnovod križa Savo v bližini štirnovega kopališča na Ježici, kjer mogočni železni drogovi v razdalji 225 m prav efektno delujejo na gledalce in ustvarjajo učinkovit okvir k lepi sliki Save. Nadalje križa napeljava v neposredni bližini postaje v D. M. v Polju železniško progo, v bližini vevške papirnice pa Ljubljanico. Na tako kratki progi je bilo torej treba premagati tri velike in prav neprijetne zapreke, vendar so pa KDE šle še dalje in dokazale tudi svojo skrb za bodočnost Ljubljane s tem, da so daljnovod izpeljale na vzhodni strani aerodroma proti D. M. v Polju, kar je stroške prav znatno povečalo. KDE so namreč iz lastnega nagiba upoštevale potrebe letalskega prometa in so v korist Ljubljane s povečanjem stroškov omogočile, da lahko še nadalje vsako letalo napravi krog nad Ljubljano, predno pristane na aerodromu, kar bi bilo drugače zaradi nevarnega in visokega daljnovoda na zahodni strani aerodroma proti mestu zelo riskantno.

Da čim prej pomagajo Dolenjski in po možnosti olajšajo tudi brezposelnost, so KDE gradile daljnovod ob slabih vremenskih prilikah tudi pozimi, in sicer od Vseh svetnikov s 6-tedensko pavzo ob najhujšem vremenu vse do zaključka dela. V snegu se je seveda delo podražilo, vendar so pa delavci imeli zaslužek, ki jim je skoraj ves ostal. To so KDE delavcem omogočile na ta način, da so jim nabavile kuhinjo s potrebno opremo ter prispevale tudi pri nabavi živil, da je delavce, ki so sami kuhali, stalo izdatno in dobro kosilo z mesom povprečno le 1 Din.

Odslej obratujejo elektrarne Velenje, Završnica in Zagradec na skupno omrežje, namreč tako, da bo Zagradec odslej oddajal vso razpoložljivo energijo v skupno zvezo in se bo energija iz Zagradca porabila v prvi vrsti na Dolenjskem, če pa bi te energije ne bilo zadosti, bi pa na Dolenjsko pritekala energija avtomatsko iz drugih elektrarn. Ob suši in pri pomanjkanju vode v zagraški elektrarni obrati na Dolenjskem ne bodo več ovirani v svojem obratovanju in tudi napetost bo mnogo bolj stabilna in mirna v krajih, ki so od Zagradca precej oddaljeni, zlasti ea na Gorenjskem.

Tudi [illegible]ko bo v kratkem dobila tudi dobrunjska občina, v prvi vrsti pa vasi Dobrunje, Zadvor, Sostro in Bizovik. Pogodba za elektrifikacijo teh vasi je že podpisana in majnika meseca bo tudi v teh vaseh že zasvetila težko pričakovana električna luč. Ostali del občine bo z elektriko preskrbljen kasneje, kar je tudi pogodbeno že zagotovljeno. Tudi vevške papirnice imajo priliko iz novega daljnovoda dobivati energijo, ki jim primanjkuje, a elektrarne bodo morale za papirnice pač preskrbeti energijo po zelo nizki ceni, zlasti pa odvišni nočni tok.

Z novo zvezo električnih omrežij je uresničena dolgoletna želja prebivalstva v tem okolišu zagraške elektrarne od Žužemberka do Stične, Št. Vida, Višnje gore, Grosuplja in Škofljice ter krajev v bližini teh občin. Tega važnega dogodka se pa ne vesele samo ti kraji, temveč tudi vsa Dolenjska saj tvori daljnovod do Grosupljega prvo etapo pri sistematični elektrifikaciji Dolenjske. Sedaj bo šele mogoče misliti na ustanavljanje industrijskih podjetij v teh krajih in na racionalno obratovanje obrti in poljedelstva ter na izkoriščanje najrazličnejših prirodnih zakladov teh krajev. Preverjeni smo, da bo v kratkem z elektriko tudi Dolenjski zasijala lepša bodočnost, za kar je vsa Dolenjska iskreno hvaležna vsem, ki so pomagali pri uresničenju te davne želje vseh Dolenjcev, v prvi vrsti so pa Dolenjci hvaležni seveda banu g. dr. Dragu Marušiču, ki se vedno z najdobrohotnejšo vnemo zavzema za koristi Dolenjske, prav tako pa tudi vodstvu KDE z direktorjem g. ing. Miklavcem na čelu, nadalje Pokojninskemu zavodu in vsem drugim, ki so pripomogli k temu najvažnejšemu koraku za hitrejši vsestranski napredek naše ljube Dolenjske.

Slovo naših smučarjev od trenerja Jahra

Poslovilni večer pri Slamiču. — Prisrčno slovo na kolodvoru.

Ljubljana, 1. marca.

V restavraciji pri Slamiču na Gosposvetski cesti se je včeraj zbrala poleg predstavnikov JZSS in naših vodilnih smučarskih klubov Ilirije ter Ljubljane mlada smučarska garda tekmovalcev in skakačev, da se poslovi od trenerja Björna Jahra, ki mu je JZSS na čast priredil poslovilni večer.

Simpatičnega mladega Norvežana je najprej pozdravil generalni tajnik g. Gorec, ki je podčrtal neprecenljive Jahrove zasluge za razvoj našega smučarskega sporta, zlasti pa za skoke ter podal obenem kratek pregled od prvih početkov skakanja do danes, ko so bili pod Jahrovim vodstvom kar štirikrat zrušeni in postavljeni novi jugoslovenski rekordi. JZSS je bil zadovoljen z njim, zlasti tudi v tem pogledu, ker je fante vzgajal predvsem v stilu in ni stremel za rekordi. V znak priznanja je g. Gorec Jahru izročil krasen, v usnje vezan spominski album z najlepšimi posnetki naših krajev, letnih in zimskih letovišč, zimskih terenov in drugimi motivi, obenem mu je pa podaril tudi v imenu saveza lep bosanski kavni servis, izredno okusno ročno delo.

V imenu SK Ilirije se je poslovil od Jahra Gojko Pipenbacher, a v imenu sm. kluba Ljubljane, kakor tudi kot zastopnik tekmovalcev Bogo Šramel.

Jahr se je prav prisrčno zahvalil za izkazane mu simpatije, poudarjajoč, da so bili dnevi dopusta v Sloveniji njegovi najlepši v življenju in da jih nikdar ne bo pozabil. Če bo le kdaj prilika, se zopet povrne k nam, da se naužije krasot naše lepe domovine in da prebije nekaj prijetnih ur v naši sredi. Nepozabne vtise je nanj zlasti napravilo Sarajevo s svojim orientalskim obeležjem, omenjal je pa tudi, da ima Slovenija kraje, ki so gotovo med najlepšimi v Evropi.

Davi se je z vlakom ob 10.02 Jahr odpeljal v svojo domovino. Na kolodvor so ga spremili kot zastopnik JZSS tajnik g. Gorec, za SK Ilirijo tekmovalec Šubic, bili so pa navzoči tudi drugi. Pred odhodom se je naš poročevalec razgovarjal z norveškim trenerjem glede njegovega bivanja v Sloveniji in Jugoslaviji, glede napredka naših skakačev, glede doseženih uspehov in kaj sodi o naših skakalnicah, terenih ter razvoju smučarskega sporta.

Zopet je poudarjal g. Jahr, da je bil njegov dopust v Sloveniji resnično dozdaj najlepše doživetje njegovega življenja in težkega srca odhaja od nas. Z našimi skakači je zadovoljen, saj so pokazali izredno lep in velik napredek, ki ni očiten samo v rekordnih skokih, temveč tudi v tehniki ter v stilu. Imponira mu zlasti pogum in bil je mnenja, da v njegovi domovini tako mlade skakače ne bi tako naglo pripravili k skokom na take impozantne skakalnice. Skakalnice pri nas so na višku, nad vsemi je Hansenova v Bohinju, ki se mu pa zdi skoraj prelahka za skoke, prav dobra je tudi blejska, katere zalet daje zadostno brzino, a ima slabo doskočišče. Mojstrska je seveda planiška, a naravno, da jo bo treba izpolniti in podaljšati njen zalet, kar je pa itak v programu. Z našimi tereni se lahko postavimo po svetu, njegova ožja domovina Norveška nima tako lepih, preseneča ga pa zlasti dejstvo, da imamo razmeroma vedno dober sneg, dočim na Norveškem nimajo vedno dobre smuke.

Z željo, da ga kmalu zopet vidimo v naši sredi, smo se poslovili od simpatičnega Norvežana.

Ne poznam, a ljubim te

Ljubljana, 1. marca.

Seveda bi lahko večkrat rekli tudi: »Poznam te in te zato ne maram,« toda operete mora imeti srečen konec in zato je Magda Schneider v tem filmu, ki ga je včeraj pričela kino Matica vsestransko idealno dekle, ki se obeta izpremeniti v najvzornejšo ženo. V filmu nastopata prvič skupaj dva ljubimca publike, namreč Willy Forst in Magda Schneider, ki je zares lepa, nenavadno živahna in simpatična igralka.

Čez noč slavni komponist Robert — Forst se zaljubi v sliko neznanega dekleta. Odkrije jo in hiti za njo v Nico. Po Napoleonovi besedi, da človeka najboljše pozna njegov komornik, tudi Robert vstopi za komornega slugo pri Glorijinem — Magdinem bogatem očetu. Čeprav ga oboževanka ves čas smatra za slugo, se na največjo srečo komponista zaljubi vanj. S slike na notah njegove operete pa Glorija končno spozna, kdo je njen sluga, in se hoče maščevati zato, ker se je predrznil spoznati, kakšna je v resnici, a tega ne sme dovoliti nobena prava ženska. Dobro ga navije, vendar je pa on močnejši, da se Glorija spokori in postane ubogljiva ženka.

Tudi drugi igralci so prav dobri, zlasti je pa v filmu precej dobrega humorja, seveda pa tudi dosti temperamentnih šlagerjev in izvrstne godbe, sicer je pa film že zaradi same Magde vreden, da si ga ogledamo.

Javna dela v kranjskem srezu

Kranj, 1. marca.

Pretekli ponedeljek dopoldne je zasedal v Narodnem domu pododbor županske zveze. Sestanka so se udeležili vsi predsedniki občin kranjskega sreza, predsedoval mu je pa kranjski župan g. Ciril Pirc. Popoldne se je pa sestal na sreskem načelstvu pod vodstvom sreskega načelnika dr. Ogrina sreski odbor za javna dela. Na obeh sestankih so se obravnavale predvsem vse one javne naprave, ki bi prišle v poštev, da se realizirajo bodisi že v tekočem letu ali vsaj v prihodnjih letih. Zlasti je šlo za gradnjo vodovodov v Cerkljah, na Jezerskem, Preddvoru, Stražišču, Naklem, Križah, Kovorju. Predvsem je treba izrabiti potok Bistrico, ki je tako močan, da bo mogel z vodo zalagati vse vasi od Preddvora do Stražišča in še ojačiti kranjski vodovod. To bi bilo prav umestno, saj je že danes poraba vode v Kranju večja, kakor pa dana količina. Točna kapaciteta potoka še ni ugotovljena. Drug studenec nad Sangradom naj bi dovajal vodo Cerkljam in sosednim vasem prav do Šmiednika. Načrte za navedene vodovode že pripravlja Higienski zavod v Ljubljani.

Nato so se obravnavala večja popravila in gradnje novih cest. Sklenjeno je bilo, da se zgradi cesta Stražišče—Pševo—Javornik—Sv. Mohor in popravi cesta med Zg. Besnico in Nemiljami. Nadalje se je obravnavalo vprašanje popravila in zgradbe mostov in končno dela za asanacijo vasi (Golnik) ter druga zdravstvena dela, med njimi zlasti Zdravstveni dom v Kranju in kopališča. Upamo, da bodo umestni sklepi kranjskega sreskega odbora za javna dela na pristojnih mestih upoštevani in da bo mogoče že večji del teh sklepov v tekočem letu realizirati.

Kartografska razstava

Ljubljana, 1. marca.

Kartografska razstava, ki se bo vršila v okviru letošnjega spomladanskega velesejma od 30. maja do 10. junija, nam bo prikazala pregled razvoja kartografije pri nas, v slovanskih deželah in ostalih evropskih kakor tudi prekomorskih deželah, čijih kartografski inštituti so radevolje stavili na razpolago svoje izdelke.

Ker so dela za to razstavo zelo obširna ter zahtevajo strokovnjake, posebno ker je treba delo na tem polju poljubno prikazati, se je konstituiral odbor znanstvenikov in strokovnjakov, čijih imena nam že jamčijo, da bo razstava na višku. Odboru predseduje g. prof. dr. Bohinec, njegov namestnik je g. prof. dr. Svetel, nadalje sodelujejo za muzej g. dr. Mal, za licealno knjižnico g. dr. Rue, za geografski inštitut g. dr. Ilešič, za mineraloški inštitut pater dr. Žurga, za geološki inštitut g. dr. Rakovec, za inštitut za meteorologijo in geodinamiko g. dr. Reja, g. ravnateli velesejma dr. Dular in tajnik razstavnega odbora g. Oskar Delkin.

Posebno zanimiv bo zgodovinski oddelek, ki nam bo podal nazorno sliko razvoja naše kartografije in kartografije sploh in to iz najstarejših časov. V oddelku razstavi tudi katasterski mapni arhiv svoja dela od početka katastralne razdelitve zemljišč pri nas. Mestna občina prispeva s svojo zbirko najstarejših mestnih načrtov, iz katerih bo razviden ves razvoj našega mesta. Poseben oddelek je določen tudi za vojno-geografski inštitut v Beogradu. Fotogrametrična snimanja in sicer terestrična kakor avijonska ter izdelava kart na podlagi avijonskih slik bodo nazorno prikazana z materijalom, ki ga je dala na razpolago tvrdka Zeiss, Jena in Société photogrametrique, Paris. Uredite tega oddelka je poverjena g. geometru Mencingerju. Pomorska kartografija bo zastopana po kartah našega oceanografskega inštituta in izdelkih Deutsche Seewarte v Hamburgu. Alpinska kartografija bo predstavljena v največji meri s kartami švicarskih privatnih inštitutov.

Da bo slika še bolj nazorna, bodo sestavile naše tiskarne zbirko vseh pripomočkov kakor litografske kamne, bakrene, cinkove in aluminijaste plošče ter sploh vse tiskarski materijal, ki je potreben za razne načine tiskanja kart. Ena tiskarna bo imela celo tiskarski stroj v obratu, ki bo za časa razstave tiskal malo karto.

Poleg kart bodo razne pokrajine prikazane v reliefih, tako da bo mogoče občinstvu primerjati karto z reliefom terena. Nadalje bodo v geološkem oddelku poleg geoloških kart razne geološke formacije v modelih, glavni objekt tega oddelka bo relief Triglavskega pogorja z ledeniki, ki so ga pokrivali v ledni dobi. Za to potrebne podatke je dal na razpolago geografski inštitut univerze.

Gotovo v okras cele razstave in zanimanje vzbujajoči objekt cele razstave bo pa zemeljska obla s premerom 2 metrov, s plastično izdelanimi celinami.

Končno bo zastopana poleg znanstvene kartografije še propagandna. V tem oddelku bomo videli prospekte in brošure, opremljene z zemljevidi, ki služijo propagandi tujskega prometa in turistike.

Čajno maslo

Ljubljana, 1. marca.

V naprednih državah poznajo navadno tri vrste masla, in sicer čajno, kmečko ali selsko in sirutkino maslo. V naši državi nimamo posebnih zakonitih predpisov za označbo ene ali druge vrste masla. Dobro urejene mlekarne se pa tega vendar drže in tako prodajajo čajno in sirutkino ali maslo za skuho.

Dober, včasih pa celo prav slab pergamentni papir mora prenesti vse grehe, ki se skrivajo pod kakšno etiketo »čajno maslo«. Strokovno dolžnost čutim opozoriti naše konzumente, da ni vsaka maža čajno maslo! Fizikati vseh naših mest bi morali še posebno paziti, kaj se prodaja pod prelepim imenom »čajno maslo«, ker se uživa take vrste maslo navadno v surovem stanju.

V zadnjem času prihaja na trg več vrst masla, toda vse pod enako pohvalno reklamo. Neke vrste maslo pa ima še prav posebne, neokusne zavitke, ki na spominjajo na tako zvano »Špaikovo milo«. Tržna nadzorstva bi vendar morala prisiliti prodajalce tega masla, da naznačijo na etiketi tudi naslov mlekarne, da si bodo kupci na jasnem, odkod maslo prihaja.

Čajno maslo se izdeluje samo iz pasterizirane smetane. V dobro pasterizirani smetani je uničena večina bakterij, bilo to škodljivih ali koristnih. Posebno se umrtvijo s pasterizacijo bakterije tuberkuloze, če so bile slučajno v smetani zapopadene. Na ta način pripravljena smetana se po hlajenju in zopetnem ogrevanju cepi z mlečno kulturo, kjer se razmnože in prevladajo samo koristne glivice, ki smetano skisajo. Po prestani proceduri kisanja na določeno stopnjo in hlajenja, se smetana šele izpini v čajno maslo. Je sedaj še mnogo činiteljev, ki lahko tudi dobro pridobljeno maslo pokvarijo, tako n. pr. voda, s katero maslo izplakujemo, ozračje in posoda, v kateri se maslo oblikuje, papir, shramba in sploh vse nadaljnje upravljanje, do prenosa v roke konzumenta. Ako so izdelovalci masla na vse to dobro pazili, je šele maslo komaj vredno naslova »čajno maslo«. Dobro pridobljeno čajno maslo vsebuje komaj 14% vode, medtem ko je pri navadnem maslu ta odstotek mnogo višji. Tudi je v navadnem maslu drugih nepotrebnih snovi več, posebno takih, ki so podlaga razmnoževanju škodljivih bakterij in plesni, ki hitro pokvarijo maslo.

Na vse to sem mislil opozoriti nakupovalce masla, da ne bi nabavljali mačka v žaklju, kakor pravimo. Maslo naj se torej plačuje po njegovi vsebinski vrednosti in ne po vabljivem naslovu!

Franjo Pavlica.

Karel Meglič

Ljubljana, 1. marca.

Iz Tržiča nam prihaja žalostna vest, da je dne 25. februarja nezlomljivega duha umrl g. Karel Meglič in bil v torek pokopan v Tržiču.

Pokojni Karel Meglič je bil v ljubljanski javnosti znana osebnost. Živahno se se je udejstvoval v trgovskih stanovskih organizacijah in je bil več let delaven in agilen občinski odbornik ljubljanski in pa član uprave Mestne hranilnice ljubljanske. Leta 1875. rojen v Tržiču je študiral v Ljubljani in je njegova mati stanovala v znani hiši na Sv. Petra nasipu nasproti šentpetrskega mostu. Imela je na stanovanju dijake in so bili ti stanovanjski prostori tedanji inteligenci dobro znani. Ivan Cankar in Dragotin Kette sta tudi tam stanovala. Karel Meglič je bil živahen in stremeč mladenič in se je mnogo zanimal za dramatično umetnost. Sam je sodeloval pri dijaškem odru v Udmatu. Po maturi je bil živahen član akademičnega društva »Sava«. Razmere so ga prisilile, da si je moral iskati kruha v privatnih službah v Ljubljani, v Kranju, Mariboru. Predno je zbolel, je bil ravnatelj posojilnice v Kranju. Pred vojno se je udejstvoval v žitni trgovini in vodil železniško reklamacijsko pisarno. V strokovnih listih se je pridno oglašal in je spisal praktično navodilo o železniškem prometu, ki je izšlo v založbi Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. V tem društvu, ki je matica slovenske trgovske organizacije in je izvedla nacijonalni preporod v naši trgovini, je bil delaven odbornik v letih 1905 do 1910. Posebno se je udejstvoval leta 1907., ko se je vršil v Ljubljani pod predsedstvom dr. Danila Majarona vseslovanski trgovski shod, sklican od slovenskega trgovskega društva »Merkur«. Na tem impozantnem shodu, ki ga je pozdravil tedanji avstrijski trgovinski minister, znameniti dr. Fort, je odlično nastopil pokojni Karel Meglič in imel velik govor o potrebi in koristi slovenske trgovske organizacije.

Karel Meglič je imel trdo mladost in je šel skozi življenje često v nevšečnih razmerah, toda bil je ponosna natura do zadnjega, ko ga je zrušil mrtvoud. Pokojni je bil raven mož, značajen, ponosen in pozitiven tudi kadar je bil v nadlogi. Njegovi vrstniki in njegovi tovariši so ga vsi radi imeli, ker je bil odkritosrčen, iskren in zvest prijatelj in dober tovariš. Bodi mu lahka domača gruda in bodi mu ohranjen častен spomin!

M. S—č.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 1. marca: Turške kumare. Izven. Izredno znižane cene od 6 do 20 Din.

Petek, 2. marca: Zaprto (generalka).

Sobota, 3. marca: Visoška kronika. Proslava 25-letnico umetniškega delovanja gospe Marije Vere. Premiera. Izven.

Nedelja, 4. marca: Ob 15. uri Kulturna prireditev v črni mlaki. Izven. Izredno znižane cene od 6 do 20 Din. — Ob 20. uri Charleyeva teta. Izven. Izredno znižane cene od 6 do 20 Din.

*

Velezaslužna gospa Maria Vera proslavi 25-letnico svojega umetniškega udejstvovanja v soboto, dne 3. decembra ob 20. uri v ljubljanski drami. Ob tej priliki se bo uprizorila prvič na odru dramatizacija Tavčarjevega romana Visoška kronika. Za premiero, kakor tudi za jubilej gospe Marije Vere vlada veliko zanimanje. Sobotna jubilejna predstava je izven abonmana. — Gledališka blagajna prosi vse ono p. n. občinstvo, ki je rezerviralo sedeže za Visoško kroniko, da dvigne vstopnice najkasneje do petka 2. t. m. popoldne ob 17. uri pri dnevni blagajni. V soboto se bodo sedeži prodali in se ne bo nikomur nič rezerviralo.

OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 1. marca: Seviljski brivec. Red Četrtek.

Petek, 2. marca: Zaprto.

Sobota, 3. marca: Carmen. Gostuje tenorist dr. Adrian. Red C.

*

Dr. Adrian, gost naše opere. V soboto 3. t. m. nastopi v operi Carmen v vlogi Don Joseja odlični tenorist naš rojak dr. Maks Adrian. Njegove umetniške vrline so nam dobro znane, saj je že parkrat nastopil kot gost v naši operi, priznane in visoko upoštevane pa so tudi povsod v tujini, kjer je deloval in gostoval dr. Adrian z največjimi uspehi.

Prošnja banski upravi

Ljubljana, 1. marca.

Savez brivskih in lasničarskih pomočnikov(ic) Jugoslavije, podružnica Ljubljana, je poslal 21. julija in 30. avgusta 1932 banu dravske banovine dve resoluciji glede nedeljskega počitka za brivsko-frizerske delavnice v Ljubljani. Ker resoluciji do danes nista rodili nobenega pozitivnega uspeha, si dovoljujemo pripomniti sledeče:

Organizacija brivskih in frizerskih delavcev in delavk v Ljubljani se iz nujno potrebnega in pravnega stališča zavzema za to, da se nedeljski obrat v naši stroki opusti, in sicer zato, ker je za mesto Ljubljano nedeljsko obratovanje popolnoma nepotrebno ter iz socijalnega stališča zelo škodljivo.

Ker so nekateri brivski mojstri v predmestju Ljubljane začeli odpirati svoje delavnice ob nedeljah, je bil to povod, da je neljuba bolezen-konkurenca zajemala delavnico za delavnico in dospela do osrčja mesta. Zato bi se morali merodajni faktorji malo natančneje zanimati za to vprašanje, kajti tako se problem ne bo dal rešiti!

Prva posledica nedeljskega obratovanja je ta, da se nezaposlenost v naših vrstah povečava iz dneva v dan. Razlogi so razumljivi, sobota kot glavni dan frizerskih dohodkov, se je razdelila v dvoje, t. j. v soboto in nedeljo. Dohodki poslodavcev so isti, o višku o inkasu ni niti govora. Videč, da se je delo razdvojilo, odpuščajo poslodavci 40% delavstva, ker jim je isto sedaj odveč in tako tudi korak nazaj v bedo in brezposelnost! Sedaj pa še to: delodajalci iz središča mesta se pripravljajo (četudi proti svoji volji), da bodo na temelju gornje nepreviđnosti odpirali svoje delavnice; če se to zgodi, bo zopet po gornjem sistemu 25 naših delavcev brez službe in na cesti.

Nad 60 resnih mojstrov podpira naše stališče za nedeljski počitek, toda nelojalna konkurenca jih sili, da imajo delavnice odprte.

Zato prosimo bansko upravo, naj sledi glede na naš težak socijalni položaj naši sosedni savski banovini ter izda naredbo, po kateri bi bilo nedeljsko obratovanje prepovedano.

Upamo, da bo ustreženo želji večine, ker je nedeljsko obratovanje s splošnega stališča popolnoma nepotrebno in je še celo s socijalnega stališča zelo škodljivo.

Savez brivskih in lasničarskih pomočnikov Jugoslavije.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 1. marca katoličanki Albin, pravoslavni 16. februarja.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Kino Matica: Ne poznam — a ljubim Te.

Kino Ideal: Beneška noč.

Kino Dvor: Na ženitovanjskem potovanju.

Kino Šiška: Razumem, gospod naredник ob 18.30 in ob 20.30.

Kino Šiška: Pravijica »Janko in Metka« ob 16. v češčini.

Društvo jugoslovenskih obrtnikov podružnica Ljubljana-mesto ustanovni občni zbor ob 1930 v restavraciji hotela Štrukelj.

X. redni občni zbor Avtomobilskega kluba ob 18. v lastnih prostorih, Kongresni trg 1-I.

»Urica v deveti deželi« ob 17. v Beli dvorani Uniona.

Predavanje o »Faustovem pogubljenju« ob 20. v Hubadovi pevski dvorani.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg 12, Mrožvar, Ljubljana VII, Celovška cesta 24, in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

O vseh in vsem pišemo, samo o fotoamaterjih skoraj nič. Sami morajo pisati o sebi in če bi ne znali, bi sploh nihče ne vedel, da imamo pri nas fotoamaterski stan. Tako pa znajo k sreči lepo pisati in še lepše fotografirati, kar jim pomaga, da ne zapadejo pozabi. Ima pa fotoamaterstvo pri nas sijajno bodočnost, približno tako, kakor smučarstvo. Vsaki državljanki in vsakemu državljanu bi kazalo imeti fotoaparat, da bi se lahko po potrebi vsak hip fotografirala ali fotografiral. Fotografije gredo pri nas čudovito dobro v promet. Človek je v društvih — za vsako izkaznico rabiš vsako leto najmanj eno fotografijo, če uživaš povišano znižano voznino po železnici, rabiš dve, če si se namenil malo v svet in rabiš potni list, sta ti zopet potrebni dve fotografiji. In tako gre vse leto od desne na levo in nazaj, da iz fotografiranja sploh ne prideš. Najbolje bi bilo naročiti jih takole poldrugi tisoč, da bi imel vsaj poldrugo leto mir. In pa dobro bi bilo vedeti, kdo so tisti sadisti, ki s tako naslado zbirajo fotografije. Saj jih morajo imeti že cele vagone.

Fotoamaterstvo pa ni važno samo zato, ker se lahko človek na potrebi vsak hip fotografira, temveč najmanj toliko tudi zato, ker lahko fotografira ljudi, živali, rastline in močerade. Ljudi in živali lahko fotografira tudi nage, če so primerno lepi, močeradi pa morajo biti oblečeni, drugače se razleti objektiv. Rastline se pa dajo zelo lepo fotografirati ob stoječi vodi in bi šle take fotografije dobro v denar, če bi jih kdo razmnožil in prodajal.

Ožji turnir LŠK

Ljubljana, 1. marca.

Ožji turnir Ljubljanskega šahovskega kluba, po svoji zasedbi nedvomno eden najmočnejših v zadnjih letih, prehaja v odločilno fazo. Zanimivo je, da je sedaj skoro vsaka partija odločilnega pomena, ker je žreb nanesel, da so se šele v zadnjih kolih srečali favoriti. Še sedaj, ko je že končano predzadnje kolo, je popolnoma nejasno, kdo bo končni zmagovalec, niti se ne ve, kdo se bo plasiral v glavni turnir. Povedali smo že, da je za to potrebno 66% dosegljivih točk in toliko jih do zadnjega kola še nihče ni dosegel, čeprav ima kar 5 igralcev teoretično možnost, da si naberejo 9 točk, ki so potrebne, da so pogoji za vstop v glavni turnir izpolnjeni. Turnir bi se moral zaključiti že v petek, kar pa ne bo mogoče, ker bo treba dokončati še nekaj prekinjenih in preloženih partij.

Zadnjič smo poročali o rezultatih IX. kola. V nadaljevanju so se najprej doigrale prekinjene partije. Majcenovič je v VIII. kolu prekinil partijo s Samoborom v dobljeni poziciji in je pri nadaljevanju gladko zmagal. Prav tako je žirovski dobil v istem kolu prekinjeno partijo s Šuštarjem D. Partija iz IX. kola, Šiška—Tončič, se je končala z remijem. V X. kolu so povsod zmagali črni in bo menda edino izjemo napravil Majcenovič, ki je v boljši poziciji prekinil svojo partijo z Gerziničem. Zmaga pa ne bo lahka, ker sta oba nasprotnika materijalno enaka, le da ima Majcenovič dva lovca za lovca in skakača. Kumelj je izgubil proti žirovskemu, Kapus proti Posavcu, Petrič proti Samoboru, Tončič proti Požaru, Sedej proti Šiški in Šuštar S. proti Šuštarju D.

V XI. kolu se je za spremembo sreča nasmehnila belim, ki so dobili večino partij. Šuštar D. je premagal Kumlja, Šiška Šuštarja S., Požar Sedeja in Posavec Petriča. S črnimi figurami sta zmagala Tončič proti Samoboru in Majcenovič proti žirovskemu. Gerzinič zaradi bolezni ni nastopil proti Kapusu in bi moral biti po pravilih kontumaciran, vendar je Kapus pristal, da se partija igra še enkrat. Sinočnje predzadnje kolo je prineslo zmage favoritov. Kumelj je izgubil proti Majcenoviču, Petrič proti Gerziniču, Sedej proti Samoboru in Šuštar S. proti Požaru, Tončič je kot edini rešil čast belih z zmago nad Posavcem. Remis je končala partija Kapus—žirovski, dočim sta Šuštar D. in Šiška prekinila v remis poziciji.

Stanje po XII. kolu: Majcenovič 8 in pol (1), Tončič, Požar 8 in pol, Gerzinič 7 in pol (3), Šiška, Šuštar D. 7 (1), žirovski 6 in pol (1), Samobor 6 in pol, Kumelj 5, Sedej, Šuštar S. 4 in pol, Petrič 3, Posavec 2 in pol, Kapus pol (1).

V zadnjem kolu so odločilnega pomena partije Požar—Šuštar D., Gerzinič—Tončič in Majcenovič—Kapus. Požaru, Tončiču in Majcenoviču zadostuje že remis, da pridejo v glavni turnir.

DANES VELEOPERETA
Magda Schneider
Willy Forst
NE POZNAM - A LJUBIM TE
Predprodaja vstopnic od od 11.—½13.
Predstave ob 4., 7.¼ in 9.¼
Nov zvočni žurnal
Režija: Geza Bolvary Glasba: Franz Grotha
Film veselega razpoloženja, pokaže nam ženske take kot so v resnici
Elitni kino Matica
Telefon 21-24

DNEVNE VESTI

— **Generalni direktor »Putnika« odpuščen.** Po sklepu upravnega in izvršnega odbora Društva za tujski promet »Putnik« v Beogradu je generalni direktor »Putnika« Slavko Siriščević odpuščen. Službo so mu odpovedali zato, ker se ni strinjal z upravo glede personalne in devizne politike.

— **Prvi jugoslovenski antituberkulozni kongres.** Jugoslovenska antituberkulozna liga in jugoslovensko društvo ftizeologov priredita od 10. do 13. maja prvi jugoslovenski antituberkulozni kongres, združen s proslavo 25letnice otvoritve prvega sanatorija za tuberkulozne na Brestovcu pri Zagrebu. Kongres se prične 10. maja na Brestovcu, nadaljeval se bo pa 11. in 12. maja v Ljubljani. 13. maja bo zborovalo v okviru kongresa v Topolšici Jugoslovensko društvo ftizeologov. Kongres bo razdeljen v dva dela, v socijalno-propagandistični in medicinsko-znanstveni. Oba kongresa bosta zasedala istočasno v dvoranah OUZD in Delavske zbornice v Ljubljani. V petek 1. maja bo ob 9. v Ljubljani glavna skupščina Narodne antituberkulozne lige, ob 10. pa nadaljevanje kongresa in eventuelna glavna skupščina jugoslovenske protituberkulozne lige. Popoldne od 15. dalje bodo v Delavski zbornici predavanja, in sicer o jugoslovenski zakonodaji v borbi proti tuberkulozi, o sredstvih in potih borbe proti tuberkulozi in o socijalnem zavarovanju v borbi proti tuberkulozi. Istočasno bo v dvorani OUZD znanstveno predavanje o sodobnem lečenju tuberkuloze.

— **Šolnine na beograjski univerzi.** Univerzitetni svet beograjske univerze je sklenil, da se plačevanje šolnine odgodi do konca semestra in da bodo slušatelji pri vpisovanju plačevali samo vpisnino z ostalimi taksami, šolnine pa ne.

— **Pilotska šola »Aerokluba«.** Aeroklub »Naša krila« Ljubljana bo letos otvoril pilotsko šolo in sicer za učence, ki imajo pri služenju v kadru pravico do dijaškega roka (t. j. s srednjo šolo oziroma nji ravno šolo ali s fakultetsko izobrazbo) in ki bodo v letu 1935 služili avijacijo v vojski, za te učence brezplačno, za ostale učence in učenke pa proti nizki šolnini. Interesenti in interesentinje naj se javijo do 10. marca t. l. in zahtevajo razpis s pogoji in prijavni formular v tajništvu Aerokluba, Gradišče 7-I, Ljubljana.

v — **Pošebni vlak v Maribor** bo vozil v nedeljo 11. t. m. Tokrat bo v Mariboru kongres invalidov iz Jugoslavije; ob enem je to priliko porabila Zveza bojevnikov, da bo priredila v Mariboru javen shod. Posebni vlak bo vozil iz Ljubljane ob 6. zjutraj in se vrnil ob 22. Voznina bo tja in nazaj 50 Din. Prijave sprejema do sobote, 3. t. m., pisarna Putnika v Gajevi ulici.

— **Spremememba radio-programa.** Petek 2. marca ob 20.00: Orgelski koncert, izvaja Blaž Arnič. Sobota 3. marca ob 18.00: Ob 90letnici Jurčičevega rojstva (Ludvik Mrzel).

— **Delo dobe.** Borza dela v Ljubljani sprejme za takoj 2 hlapca, 3 vrtnarje, 1 čevljarja, 1 izdelovalca okvirjev, 1 orodnega ključavničarja, 2 usnjarja in 1 kovaškega vajenca.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, nestalno vreme s padavinami. Včeraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 17, v Beogradu 16, v Sarajevu in Splitu 14, v Mariboru 10.2, v Zagrebu 10, v Ljubljani 9.4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 753.8, temperatura je znašala 3.4.

— **Vrednost ženskih las.** Kmet Trajan Latkov iz Alibunara je oženjen, pa se je vendar zaljubil v Rusinjo Antonijo Kozlovo. Njegova vroča ljubezen pa ni trajala dolgo, kmalu se je z ženo pobotal in ji povedal, da je vsega kriva mlada Rusinja. Rusinja je imela zelo lepe lase in varana žena je sklenila osvetiti se ji. Z možem sta jo napadla, zvezala in ji odstrigla lase. Rusinja je zahtevala za lase 40.000 Din; dobila je pa samo 6000 Din in 2100 Din stvarne odškodnine.

— **Nesreče.** Ivan Pečnik, 19letni posestnikov sin iz Bruhanje vasi, srez Kočevje, je našel polno patrono, v katero je toliko časa drezal, da mu je eksplodirala. Drobci patrone so ga ranili na glavi, po prsih in po rokah — Pri telovadbi se je včeraj lažje ponesrečil železničarski vajenec Bojan Šega, stanujoč na Poljanski cesti 21. Poškodoval si je obe nogi. — Pri telovadbi si je včeraj zlomil roko Slavko Smrekar, član Sokola IV.

Iz Ljubljane

—lj **Vozni promet** ob novi krožni progi precej trpi zaradi slabe ceste. Tu in tam tudi štrle tirnice nad cestišče, ker se mehak posip ob njih kmalu obrabi. Vožnja ob tramvajski progi je zaradi tega nevarna, ker kolo ob višje ležeči tirnici rado spodrsne. Te dni so nekoliko posuli progo z lomljenim kamenjem. S tem ni mnogo pomagano in bodo morali ceste kmalu tlakovati. Zimo smo v glavnem že prestali in zdaj je že čas, da mislimo na tlakovanje cest. Naisi je nova tramvajska krožna proga še lepa pridobitev za Ljubljano, vendar z njeno gradnjo ni upravičeno, da moraio ostati prej lepe, tlakovane ceste v tako slabem stanju. Stroškov bo s tlakovanjem seveda precej, a jih je treba šteti h gradnji tramvajske proge ter so morali računati z njimi že prej. Zato mislimo, da ne more veljati izgovor, da cest ne morejo tlakovati takoi zaradi previsokih stroškov.

—lj **Za nove grajske poti** so včeraj izmerili teren ter označili traso. Četudi zemljišče ne bo odkupljeno na severni strani, kjer so senožeti, bodo lahko gradili poti ob drugih straneh, prej ali slej bodo pa morali sprevideti lastniki senožeti, da ne morejo z glavo skozi zid. Na severni in zahodni strani so že lani zgradili v gozdu, kjer je najbolj strm teren, zasilne poti, da bodo lahko delali na njih ter da bo teren bolj dostopen. Delavci so zdaj še zaposleni v Grajskem drevoredu in grade stransko pot k malim šancam.

—lj **Opozarjamo na jutrišnji koncert** Glasbene Matice ljubljanske, na katerem se bo izvajala Berliozova dramatična legenda za soli, zbor in orkester. Delo je bilo prvič izvajano v Parizu leta 1846., za tem se je izvajalo v Petrogradu, Moskvi, Rigi in Berlinu, dalje v Londonu, vselej pod vodstvom skladateljevim. Leta 1852 je izvajal to delo znameniti Liszt v Weimaru. Po francosko-nemški vojni pa si je delo osvojilo ves svet in se še danes izvaja po najrazličnejših krajih. Po svojem obsegu je delo izredno obsežno, izvajanje traja 2 uri 30 min. Predprodaja vstopnic je v knjigarni Glasbene Matice. Cene posameznim sedežem od 10—40 Din. Posebno poudarjamo, da se koncert ne bo ponavljal v Ljubljani in tudi prenosa po radiu ne bo. Zato vsi v koncertno dvorano v petek, dne 2. t. m. ob 20. uri.

—lj **Častna diploma Ruskega Sokola** v Ljubljani ki jo bo odbor Ruskega Sokola izročil svojemu prvemu častnemu članu, zaslužnemu sokolskemu borcu, bratu starosti »Ljubljanskega Sokola« Bogumilu Kajzelju v soboto dne 3. marca t. l., je izložena na ogled občinstvu v izložbi »Zvezne knjigarne« v Šelenburgovi ulici (nasproti glavne pošte). Simbolično diplomo je izdelal znani pisatelj in slikar g. prof. Ljubomir Jurkovič.

Bombe smeha prinaša Siegfried Arno
v veseli komediji
NA ŽENITOVANJSKEM POTOVANJU
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Cene 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din

—lj **Obrtništvo v Ljubljani.** Društvo jugoslovenskih obrtnikov za dravsko banovino, podružnica Ljubljana - mesto, ima svoj ustanovni občni zbor danes 1. marca 1934 ob pol 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih hotela »Štrukelj«, Dalmatinova ulica. Dostop imajo samo obrtniki mojstri in mojstrice. Pridite polnoštevilno, ker so na dnevnem redu važna obrtniška vprašanja.

—lj **Ustanovni občni zbor DJO v Sp. Šiški** bo v nedeljo 4. t. m. ob pol 9. dopoldne v stari šoli, Sp. Šiška (nasproti policije), s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. 2. Pozdrav predsednika osr. odbora. 3. Poročilo pripravljalnega odbora. 4. Čitanje in odobrenje pravil. 5. Volitev predsednika, podpredsednika in ostalega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Raznoterosti: Davčno vprašanje, šušmarstvo, obupni položaj obrtništva itd. Vabljeni vsi mojstri in mojstrice.

—lj **Vstopnice za nedeljski večerni koncert pevskega društva Ljubljanski Zvon na Viču** so naprodaj v tamošnjem Sokolskem domu, kjer se bo koncert vršil ter v trgovini g. Jeločnika. Besedilo skladb na razpolago. Vičani! Napolnite dvorano popolnoma, poslušali boste priljubljene pesmi primorskih skladateljev: Hajdriha, Kocjančiča, Lebana in Volariča. Nastopijo moški, ženski in mešani zbor Ljubljanskega Zvona pod vodstvom svojega pevovodje Zorka Prelovca, pri klavirju sodeluje dirigent »Sloge« g. Heri Svetel.

—lj **Davčno predavanje za obrtništvo** v Spodnji in Zgornji Šiški priredita obrtniški društvi v Ljubljani in Zg. Šiški v petek 2. marca t. l. ob 20. zvečer v gostilni »Pri stari šoli«. Vabimo obrtništvo, da se predavanja v lastnem interesu udeleži.

—lj **V društvu »Soča« matica v Ljubljani** predava v soboto dne 3. marca 1934 v salonu »Pri levu« ob pol 21. uri ga. Sidonija Jeras-Gruinot o »francoskem kmetu«. Ga. predavateljica je francoskega rodu ter je že nastopila kot predavateljica o tej temi v radiu. Popisala vam bo vse šege, navade, običaje in življenje francoskega kmeta. — (Prav je, da se seznanimo tudi mi z življenjem kmeta, tega najštevilnejšega predstavitelja zavezniškega francoskega naroda. »Sočanič in prijatelji, posetite polnoštevilno to zanimivo predavanje. Vstop vsem prost. Dr. Baijčevo predavanje zaradi predavateljeve bolezni odpade.

— **Selitev pošte v Šiški.** Pošta Ljubljana 7 se preseli v soboto 3. t. m. v Zupančičevo hišo na Celovški cesti štev. 81. Ta dan pošta za stranke ne bo poslovala, pač pa bo izvršila jutranjo dostavo.

—lj **Podaljšek Janežičeve ceste**, ki veže v precej strmem klancu Prule s Karlovško cesto, postane še važna prometna cesta, ko bodo zmanišali klanec. Cesto bi bilo treba zravnati, da bi izenačili padec, na kar bi bilo treba nekaj dobrega materijala. Doslej so pa odlagali ljudje tam le smeti, kljub prepovedi, in včeraj so dovažali vozniki tja s Karlovške ceste najbolj mastno blato. Na ta način pač ne bodo zravnali ceste.

—lj **Podpore 10 onemoglim ljubljanskim obrtnikom** razpisuje Obrtniško društvo v Ljubljani za predstoječi obrtniški praznik 19. marca t. l. Prošnje je vložiti do 10. marca na predsednika g. Josipa Rebeka, ključavničarskega mojstra v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 9.

—lj **Urica v deveti deželi** je danes ob 17. uri v Beli dvorani Uniona. Nov spored. Atena.

—lj **Pevsko društvo Ljubij. Zvon.** Drevi vaja mešanega zbora. Polnoštevilna udeležba nujno potrebna! Odbor.

—lj **Kino.** V kratkem bomo videli v Ljubljani znameniti film »SOS ledena gora«. Film je izdelan na Grenlandiji in v njem nastopa tudi slavni nemški letalec Udet. ZKD je nam pa pripravila znameniti film »Champ«, ki v njem nastopata znani karakterni igralec Wallace Berry in najmlajši filmski igralec Jackie Cooper. Film je poln napetih prizorov in krasnih motivov. Prva predstava bo jutri ob 14.15.

— **Ljubljanski Sokol priredi v dneh 24. in 25. marca t. l. slavnostno telovadno akademijo** z vsemi dosedanjimi telovadnimi skladbami našega telovadnega pesnika br. dr. Murnika. Na to akademijo že danes opozarjamo bratska društva, da imajo gornja dva dneva pri event. svojih prireditvah v obziru. Zdravo!

— **Sokol Vič.** Prosvetni odbor priredi v soboto zvečer ob 20. prosvetni večer s predavanjem prof. dr. Brežnika »Newyork« s krasnimi skioptičnimi slikami. Po predavanju prijateljski sestanek. Vstop prost. V nedeljo 4. t. m. ob 16. lutkovna predstava »Jurček — dvorni norček«, zvečer pa ob 20. koncert »Ljubljanskega Zvona«. Vabimo vse prijatelje viškega Sokola k tem prireditvam. Zdravo!

—lj **Predavanja v Francoskem institutu** drevi ne bo.

Urejeno in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravne »Franz Josefove« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesa, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, vstopnjuje izločevanje seči, pokrepi presnavljanje in pospeši kri. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Kranja

— **Koncert Glasbene šole.** Ponovno opozarjamo, da priredi drevi tukajšnja Glasbena šola v gimnazijski telovadnici koncert z izbranim in bogatim sporedom. Nadarjeni gojenci, njih učitelja in skladbe Paula, Mozarta in Seitza nam jamčijo, da bomo zopet enkrat mogli dovižeti užitka poln večer, katerega naj nihče ne zamudi. Pričetek točno ob pol 21. uri.

— **Pregled motornih vozil.** Pretekli ponedeljek dopoldne se je vršil na prostoru pred hotelom »Nova pošta« pregled motornih vozil za leto 1934. Komisijo so tvorili gg. banski svetnik dr. Mencinger, upravnik policije g. Kerševan in ing. Štolfa iz Ljubljane. Kot zapisnikar pa je fungiral g. Podkrižnik. Udeležba zaradi prezgodnjega pregleda in davčne preobremenitve ni bila znatna. Iz kranjskega in tržiškega okraja je bilo pregledanih 39 osebnih in 29 tovornih avtomobilov ter 15 motornih koles.

— **»Turške kumare«** ali »Harem gospoda Vrbka« je naslov komedije trodejanke, ki jo bomo gledali jutri zvečer v Nar. domu. Komedijo sta napisala Maks Ferner in Maks Neal, poslovenil pa jo je g. Cesar, član ljubljanske drame. Menda nam tudi sedaj ne bo škodovalo malo smeha. Pravijo, da so »Turške kumare« v Ljubljani in na drugih odrih dosegle velik uspeh pri občinstvu, ki se je izborno zabavalo.

Iz Celja

—c **V Mestnem gledališču** uprizorijo celjski dijaki drevi ob osmih Linhartovo komedijo »Matiček se ženi« v režiji g. prof. Staneta Maliharja, ki bo govoril tudi uvodno besedo. Prijatelji dijaštva, obiščite to predstavo!

—c **O kraljestvu Durmitorja** bo predaval drevi ob osmih g. Leo Pipan iz Ljubljane v risalnici deške meščanske šole. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Večer priredi Savinjska podružnica SPD v Celju.

—c **Važno predavanje za trgovce in obrtnike.** Združenje trgovcev za mesto Celje opozarja vse svoje članstvo, da bo predaval konzulent Zbornice za TOI g. Žagar v torek 6. t. m. ob 20. v dvorani Obrtnega doma v Celju o novih davčnih predpisih. Predavanje je zelo važno, ker so postale davčne zadeve aktualnejše in so tudi že vidne konture za odmero davka za l. 1934. K temu predavanju so vabljeni vsi trgovci in obrtniki iz Celja in okolice.

—c **V celjski bolnišnici** je umrla v torek 31letna Frančiška Sušševa, služkinja pri posestniku in lastniku žage g. Josipu Krenkerju na Paki pri Vitanju. Kakor smo nedavno poročali, si je Suščeva 10. februarja doma pri padcu s poda zlomila hrbtenico. Po 17 dnevih trpljenja je podlegla težki poškodbi.

—c **Dve nogometni tekmi za poškodbeni fond LNP** bosta v nedeljo 4. t. m. popoldne na Glaziji. Ob 14. se bo pričela tekma med SK Atletiki in SK Olimpom, ob 16. pa med SK Celjem in SK Jugoslavijo.

—c **Nadba.** V torek ob 14 je bila najdena v Gosposki ulici povezna železna verига. Lastnik jo dobi v policijski stražnici.

Iz Laškega

— **Burka Maksel,** ki jo je uprizoril v nedeljo sokolski dramatski odsek, je bila vseskozi na višku in zadovoljila tako občinstvo, kakor tudi igralce, ki so bili v polni meri kos vlogam. Par igralcev smo videli takorekoč prvič na našem odru, pa so že pri tem nastopu odlično dokazali, da jim Thalijino svetišče ni nepoznan svet. Za 18. in 19. marca pripravlja odsek Novačanovo dramo »Celjski grofje«, na kar že danes opozarjamo občinstvo.

— **Pobalinstvo.** Kljub temu, da so pustni dnevi že za nami, sta si dovolila kmečka fanta Č. in O. iz vasi Tremerje neumno šalo ter položila tik pred tamošnjim železniškim mostom kolo od kmečkega voza na železniški tir. Da ni čuvaj pravočasno opazil, odnosno odstranil kolesa, bi se bila lahko zgodila težka nesreča. Č. in O. se bosta morala zagovarjati pred sodiščem.

— **Čegava so drevesa?** Posestnika A. in B. sta živela v najlepši harmoniji kot soseda. Pa je prišel lani nad vas vesoljni potop in rušil plazovje na vseh koncih in krajih. Podrezal je tudi kmeta A. ter mu odtrgal lep kos vrta in dvoje sadnih dreves ter ju prestavil z vejami in koreninami k sosedu B., kjer mirno rastejo naprej. Posestnik A. zahteva drevesa nazaj, ki ju mu pa B. pri najboljši volji ne more dati, ker s koreninami izruvati se ne dajo, posekati pa ju je tudi škoda, ker sta v najlepši rasti. Spor sta soseda sedaj baje do jeseni odložila, t. j. ko bo sadje dozorelo, potem pa da gresta magari h kadiju, ki naj razsodi, čigavo je sadje.

— **Na Matijevem sejmu** je bila posebza živino živahna kupčija. Prignanih je bilo okrog 250 glav živine in precej tudi prodane. Trije vagoni so bili naloženi za Italijo. Žal, da je cena živine za današnje gospodarske razmere našega kmeta vse prenizka. Plačevalo se je 3.50 do 4 Din za kg.

Senator pri obrtnih vajencih

V ponedeljek je predaval v Vajenskem domu senator dr. Rožič o vzorih in vzornikih.

Ljubljana, 1. marca

Kakšno važnost polagajo vsi naši krogi na dobro vzgojo obrtniške mladine, nam najbolj dokazujejo sijajna predavanja v Vajenskem domu, kjer obrtnim vajenkam in vajencem govore naši najbolj znani predavatelji in tudi najodličnejše osebnosti našega javnega življenja. Znan prijatelj obrtne mladine je že od nekdaj senator g. dr. **Valentin Rožič,** ki je Obrtniškemu društvu z vsemi silami pomagal pri ustanovitvi Vajenskega doma, zato pa tudi ni čuda, da so vajenke in vajenci v ponedeljek zvečer tako veselo in hvaležno pozdravili g. senatorja, ko jim je prišel predavat o »Vzorih in vzornikih«.

Senatorjeva ljubezniva in možata beseda je segla mladini tako globoko v srce, da se ni izgubil niti najmanjši nauk ali izpodbuda. Ko je razložil besedo »vzor«, je govornik opozoril, da ima obrtna mladina najbližji vzor ta, da napravi čim prej pomočniški izpit. Zato naj bo njen vzor tudi izobrazba in največji napredek ter najlepši izdelek. Svojih še višjih vzorov pa mladina ne bo dosegla samo s hrepenenjem po znanju, temveč z vsegamogočno voljo, s strokovno izobrazbo in z izobrazbo duše. Ko je predavatelj opisal štiri temperamente je povdarjal, da je najvažnejša vzgoja trdne, vsemogočne volje, poleg nje pa vzgoja razuma, srca in ljubezni. Ta harmonija ustvarja najboljši in najtrdnejši značaj, zato se pa moramo učiti samozataje in samoodpovedi ter krepiti tudi telo, ker je le v krepkem telesu močna duša, ki nam omogoča doseči jasne cilje.

V drugem delu svojega predavanja je g. senator naštel dolgo vrsto vzornikov in vzorov od najstarejših dob zgodovine in iz vseh narodov, zlasti je pa opisal može našega rodu, ki so se takorekoč iz nič povzpeli z vztrajno voljo do najvišjih časti in slave. V prvi vrsti je opisal **Jurija barona Vego,** ki je iz male kmečke koče od pluga prišel do krone. S prav značilnimi črtami je pa g. senator orisal uspehe raznih znanih naših obrtnikov in industrijcev, kakor **Samasso in Tönniesa,** ki je bil tesar, **Avgusta Žabkarja,** ki je pri sosedu gonil kovaški meh in končno bil lastnik znamenitega podjetja, ki se je izpremenilo v sedanje Strojne tovarne in livarne. **Ivan Matjan** je bil preprost mizar, končno je pa zakladal s svojimi izdelki dvore, a ustanovitelj naše znamenite mlinarske dinastije **Peter Majdič** je bil hlapec, ki je prevzel podrt očetov mlin, njegovi sinovi so bili pa lastniki največjih mlinov v Jaršah, Kranju, Celju in Zagrebu. Omenil je predavatelj seveda tudi mecena **Gorupa,** ki so njegove ladje plovile po vseh morjih, in njegovega prijatelja **Kalistra,** seveda pa tudi naše **Rebeke,** ki so s svojo žilavostjo iz najskromnejših obrtnikov napredovali do uglednih obrtniških organizatorjev ter svoje duševne dobičke z najradodarnejšo roko dele tudi drugim. Tak je tudi naš **Zadravec** tam v plodni Prekiji, a v Ljubljani in Sloveniji imamo tudi več odličnih trgovcev, ki dokazujejo, da ni nič nemogočega, če s trdno voljo dvignemo svoje talente.

Na tujem imamo pa take može, ki so iz malih obrtnikov zrasli v največje može in prave vladarje. Prezident **Masaryk** je sin kočijaža in je bil kovač, **Pilsudski** je sicer študiral, a v pregnanstvu v Sibiriji je delal vse ter je bil končno urednik, ki je sam stavil svoj list. **Mussolini** se je preživljal kot zidar, Hitler je bil pa krojač, nato pa zidar, ki se je izpopolnil najprej do sobnega slikarja itd. Oba voditelja italijanskega in nemškega naroda seveda nimata mature, ki se z njo marsikdo jako silno ponaša. Bled in dele Koroške nam je rešil nekdanji banatski pastirček **Mihajlo Pupin,** in svetovno slavo uživata tudi nekdanja pastirja **Tesla** in **Meštrović** ter nekdanji mizarski pomočnik **Jože Plečnik.** Srbijo je osvobodil in položil temelj naše države kmet **Karadjordje,** ded kralja Aleksandra. Vzgajajte voljo in značaj, zakaj le s čistim srcem in rokami vam bo lahko v življenju!

Po živahnem aplavzu se je g. senatorju zahvalil predsednik g. **Rebek** s prošnjo, naj še nadalje ostane tako naklonjen obrtni mladini in Vajenskemu domu, kar je senator g. dr. **Valentin Rožič** obljubil z največjim veseljem in s pristavkom, da bo obrtni mladini predavat spet, kadar se mu le ponudi prilika.

Grajske šance trdno — leže

Včeraj opoldne se je podrl velik del zidu. — Najbolje bi bilo zbetonirati oporni zid.

Ljubljana, 1. marca.

Optimizma res ne pogrešamo nikjer in ne kljub vsemu ter ga tudi vražje potrebujemo na vsej črti. Oni dan, ko so se začele rušiti šance, nam je tudi takorekoč priskočil takoj na pomoč in je čudno, da ni kdo dejal, češ, dobro je, da se poruši zidovje, ali: samo zdelo se nam je, da se šance rušijo. Dejali so pa, da zadeva ni tako tragična. Včeraj so nas celo tolažili, da šance še vedno trdno stoje in da so pretiravali oni, ki so napovedovali, da se bo zidovje podrlo v bližnjih dneh. Toda komaj je bila ta oficijelna tolažba zapisana in še preden je bila objavljena, so šance že trdno — ležale. **Podrl se je velik del zidu,** in sicer včeraj ob pol 12.

Meščani seveda niso in ne morejo biti indiferentni ob takšnih zadevah. Ljudem ne gre kratkomalo v glavo, da se ruši veliko kamnito zidovje, ki je bilo zgrajeno l. 1931. pozimi. Staro zidovje, za novim, je stalo stoletja, novo pa komaj 3 leta, česar si človek ne more lahko razložiti. Ljudje tudi vedo, da je mestna občina dala za temeljito obnovo šanc najprej **150.000 Din,** vendar še ta vsota ni bila dovolj in so morali doplačati **še 90.000 Din** (iz računa prihrankov). Kako je potem takem mogoče, da niso bili oporni zidovi zgrajeni dovolj trdno? Meščani se vprašujejo upravičeno, ali ni bila gradnja dovolj draga, da je zidovje zgrajeno tako slabo. Javne kritike pri nas skoraj ni, ker ni dovoljena in ker zamaše takoj vsakemu usta, češ, molči, laik! Sicer bi pa povedal že„ ko so obnavljali šance, ta ali oni »laik«, kako je treba graditi solidno kamnito oporno zidovje. Strokovnjaki imajo zdaj lepo priliko, da prouče, s kakšno malto je zgrajen zid, seveda, če se ne boje v bližino zidovja.

Predpisana je bila najbrž tako zvana podaljšana cementna malta, t. j močna apnena malta s primesjo cementa. Tudi laiki vedo, da je treba za malto peska, apna in vode ter vedo, kaj je pesek in kaj blato. »Laiki«, ki so opazovali gradnjo zidovja, so videli, da so uporabljali delavci posebno »malto«, neke vrste beton, mešan iz materijala, ki je ležal ob šancah — pesku ni bil podoben — in cementa. Težko je bilo presoditi, kakšno je bilo razmerje med »peskom« in cementom, kar pa naj presodijo zdaj strokovnjaki po malti, ki jo lahko izpraskajo s prsti iz zidnih sklepov. Z dobro, cementno malto so pa zamazali sklepe po površini zidu, vendar ta malta sama ne more držati skupaj zidovja in je tudi kmalu razpokala, ker je bila plast pretanka.

Meščani mislijo, da je mestni gradbeni urad točno predpisal, kako mora biti zgrajen zid, v kakšni malti ter materijalu. Če bi urad tudi strogo nadziral gradnjo, bi se zdaj šance nedvomno ne rušile. Šance so obnavljali na javne stroške in zdaj jih bodo morali prav tako popravljati, odnosno zidovje znova zgraditi, zato so takšne stvari javne in meščani žele čistih računov.

Komisija je ugotovila, da je popravilo nujno in zdaj delajo načrte za nov zid (ali zidovje?). Brez načrtov baje ne gre. In ne gre tudi brez kredita. Kdaj bodo torej začeli delati, je težko reči. Po novem načrtu bo baje imel zid več naklona (nikakor pa naklon ne sme biti zmanjšan, kot smo čitali včeraj!), ker smatrajo, da je bil dosedanji zid preveč navpičen ter da je zemlja zaradi tega preveč pritiskala nanj. Seveda ne škoduje, če ima oporni zid čim več naklona, naglasiti je pa treba, da se sedanji ne podira le ali celo predvsem zaradi tega, ker ima premalo naklona, ampak, ker je slabo zgrajen.

Ko je že v razpravi, da bo treba šance temeljito popraviti, je treba ponovno naglasiti, da bi bilo najbolje zbetonirati oporni zid. Solidno betoniran oporni zid bi bil odpornejši ter trdnejši in šance bi bile res temeljito popravljene. S samim večkratnim krpanjem bodo tudi veliki stroški. Menda ni treba omenjati še posebej, da je tudi drugje slabo zgrajeno zidovje in ne le na južnovzhodni strani, kjer se je podrl včeraj velik del zidu. Tudi na vzhodni strani nad oboki je zidovje razpokano in nekoliko nabuhnjeno ter je težko reči, kako dolgo bo »trdno stalo«. Glavna, največja stran, se bo pa kmalu porušila, česar pač ne pretiravamo, saj je težko reči, če še stoji zdaj, ko to pišemo

SAMO ŠE DANES
BENEŠKA NOČ
ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave ob 4., 7. in 9.¼ uri zvečer
Cene 4.—, 6.— in 8.— Din

Iz Ptuja

— »Slovenski Narod« pošiljemo danes zopet nekaterim na ogled, zlasti delavskim slojem, za katere je naš list najcenejše štivo in razvedrilo. Delavstvo se lahko samo prepriča, da mu posveča naš list veliko pozornost. »Slovenski Narod« ima tudi stalno rubriko »Iz Ptuja«, v kateri prinaša vse novice iz mesta in okolice. Delavci, širite naš list in pridobite novih naročnikov. Čim več bo naročnikov, tem več bo objavljenih vesti iz ptujskega okraja. Naročnikom, ki stanujejo v mestu, se list dostavlja še istega dne zvečer, ko izide v Ljubljani.

— **Redna javna občinska seja v Ptuju** bo danes ob 18. uri v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je med drugim tudi odprodaja nekaterih nepremičnin, najetje posojila Din 500.000 in poročilo kuratorija dijaškega doma.

— **Tatvine perutnine.** Posestniku Cvetku Francu v Zabovcih je nedavno izginilo iz kokošnjaka v hlevu 8 lepih kokoši. Orožniki so tatu že na sledu.

— **Napad.** Posestnikov sin Kidrič Anton iz Sp. Pleter se je 15. februarja okoli 22. ure vračal domov z obiska pri posestniku Persuhu. Med potjo je srečal na cesti posestnikovega sina Vindiša Matevža iz Zg. Pleter, ki je skočil proti njemu ter ga brez vzroka udaril s kolom po desni strani vratu ter ga lahko telesno poškodoval. Vindiš dejanje priznava in se izgovarja, češ, da mu je Kidrič že prej grozil, da ga bo ubil. Ovaden je sodišču.

— **Živinski sejem v Ptuju.** Zadnji živinski sejem je bil razmeroma še dobro obiskan. Sklenjenih je bilo tudi več kupčij. Prignanih je bilo 200 krav, 60 telic, 14 bikov, 66 volov in 172 konj. Na svinjski sejem pa je bilo pripeljanih 72 prašičev in 273 svinj. Krave so prodajali po 2 do 3.50, telice, biki in voli po 3 do 4 Din za kg žive teže, konji pa po 600 do 3200 Din za komad. Prašiče so prodajali po 100 do 150 Din za komad, prolenki po 6 do 7, polmastne svinje pa po 6.75 do 7.75 za kg žive teže. Vsega je bilo prodanih 177 glav goveje živine in 101 prašič.

— **Ljudska univerza.** V gremijalnih prostorih bo 3. t. m. predavanje o »Trgovini in obrtu v starem veku«. Predaval bo g. prof. Alič. Vstop prost.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah kolknih živcev, bolečinah v boku, zasoplosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, pobitosti povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesja in osvoboditev od občutkov tesnobe.

Ponson du Terrail 7

Zdravnikova tajna

Roman

Berta se je obrnila.

Pred njo je stal docela neznan dečko, kar je bilo tem bolj čudno, ker je poznala vse prebivalce domačega kraja po imenu.

— Kaj bi rad, prijatelj? — ga je vprašala.

— Govoriti moram z vami, gospodična.

— Z menoj?

— Da. Ali niste gospodična Berta?

— Seveda sem.

Tedaj je vzela Srnca, kajti ona je bila, izpod čepice štirikrat preganjen listek.

Berta se je zdrznila in nezaupljivo pogledala dekleta, ki ga je smatrala za fanta.

— Gospod Hektor si je izpahnil včeraj na lovu nogo, — je nadaljevala Srnca; — zato ni mogel priti.

— Tiho, govori potihem, — je zašepetala Berta vsa prestrašena.

Srnca se je nasmehnila.

— O! Poglejte me dobro, gospodična. Kadar bo treba za gospoda Hektorja preliti zadnjo kapljo krvi, bo zadostovalo poklicati me.

Berta je vzela listek. Preden je pa prebrala, kaj ji Hektor piše, se je znova ozrla na sla.

— Kdo pa si prav za prav? — ga je vprašala. — Nisi domačin, ne poznam te . . .

— To je res, gospodična.

— Torej služiš Hektorju?

— Da.

— Od kdaj?

— Od dneva, ko me je rešil smrti.

— In solza hvaležnosti se je zalesketala v dekličinih očeh.

Berta je odvila listek, še poprej se je pa znova plaho ozrla okrog.

VII.

Pisemce se je glasilo:

»Vroče ljubljena!

Včeraj sem si izpahnil nogo; ležim na divanu. Zdravnik iz Souvigny trdi, da bo trajalo to največ štirinajst dni, najmanj pa en teden.

Ta nezgoda, brezpomembna, če bi se tikala samo mene, Vas bo zelo potrla, ljuba Berta.

Teden dni se ne bova videla.

Drhtim pri misli, da bi mogla ostati tako dolgo brez vesti o meni. Toda dobri bog mi je poslal na pot ubogo bitje, čigar življenje imam zdaj v rokah in ki bi prelilo zame zadnjo kapljo krvi.

Ko se zopet snideva, Vam povem vso zgodbo, če ne boste že sama zvedela vsega od tega fanta, ki je v resnici dekle

Moja žena ste in nihče ne sluti tega. Naši rodbini loči mržnja, ki niti Vi, niti jaz ne veva, od kod izvira.

— Ali Vam ne bo mogoče oditi ta teden v Saint-Florentin in zglasiti se pri doktorju Roussellu?

Bože moj! Pero se mi trese v roki. Ne, so stvari, ki se o njih ne more pisati! Zbogom, vroče ljubljena Berta, ali bolje rečeno: na svidenje! . . .

Vaš Hektor.«

Berta je večkrat poljubila to pisemce, potem ga je pa raztrgala na drobne koščke in razmetala po vetru.

Srnca je stopala kraj nje. Kar je Berta dvignila glavo. Drevesa so postajala redkejša in v daljavi so se prikazali stolpi gradu la Fresnaie.

— Proč moraš, — je dejala Berta Srnci, — nihče naju ne sme videti skupaj.

— Kaj naj porečem gospodu Hektorju? — je vprašala Srnca. Jutri prideš tja, kjer si me našla danes.

— Da.

Srnca se je poklonila dekletu in izginila v gozd.

Berta je zrla zamišljeno za njo, šepetajoč:

— Teče kakor zajec.

Potem je pa tudi ona pospešila korake, krenila je čez stepo in prispela na grič, za katerim se je dvigal očetovski grad.

Do doma je imela samo še četrt ure. Kar je zaslišala čudne glasove. Od presenečenja in jeze se je zdrznila.

— Kdo si drzne loviti tako blizu našega gradu?

Zapel je bil namreč lovski rog.

Berta je vrgla puško čez ramo in stekla proti gradu.

VIII.

Čim bolj se je mlada lovka bližala gradu, tem močneje je pel lovski rog.

Nobenega dvorna ni bilo: v parku so bili lovci.

Kmalu so zažarele med smrekami prižgane bakije in Berta je lahko videla, za kaj gre.

Na vozu, očividno izposojenem, je ležal lovski plen — velik, krasen jelen. Okrog njega so skakali štirje lovci v sivih in črnih uniformah. Spredaj je jahal na krasnem konju mlad, zelo lep jazdec, a za vozom je teklo krdelo psov, ki sta pazila na nje dva gonjača.

Berti de la Fresnaie se je zmračilo čelo, kajti v mladem možu je spoznala lorda Helmutha, ki je njegovo veleposestvo mejilo na posestvo gospode de la Fresnaie.

Lord Helmuth je bil eden najbogatejših plemičev in strasten lovec, kakor njegov oče.

Dokler je še živel stari lord, so bili stiki med sosedoma zelo hladni, po očetovi smrti si je pa sir Williams Helmuth prizadeval zbližati se z gospodo de la Fresnaie.

Grof de la Fresnaie je bil v začetku napram temu poskusu hladen. Toda lord Helmuth se je polagoma navadil posetiti vsak mesec enkrat soseda in kmalu si je znal pridobiti grofovo naklonjenost.

V Berti je pa vzbudil samo antipatijo, ki si je ni znal pojasniti.

Tistega večera se ni bilo mogoče motiti.

Lord Helmuth je bil podrl krasnega jelena in prišel je bil ponudit ga grofu v dar.

Berta se je skrila v grmovje in ko so bili lovci že mimo, je odšla v grad skozi zadnja vrata, a njen oče je prihajal ta čas iz uljudnosti lordu naproti.

Berta je imela staro dojiljo, ki ji je nadomestovala po grofičini smrti mater. To je bila ista žena, ki je sedela pri njeni postelji tistega dne, ko je hitel sluga v Saint-Florentin po doktorja Roussella.

Berta je našla starko v njeni sobi; postavila je puško v kot, rekoč:

— Že zopet ta Helmuth! To je neznosno!

Dojilja je zmajala z glavo.

— Pogum, drago dete! — je dejala.

— Pogum menda zato, da bom mogla prenašati lorda Helmutha.

— Ne, — je odgovorila starka, — temveč da boste znali kljubovati očetovemu gnevu.

— Kaj? Kaj hočete reči s tem?

— Kaj ničesar ne veste?

— Kaj pa naj bi vedela?

— Lord Helmuth je zaljubljen v vas.

Berta je skomignila z rameni.

— Zasnubil je vas . . .

Berta je prebledela.

— Kaj se ti meša! — je vzkliknila.

— Ne, — je odgovorila dojilja mirno, — to je čista resnica, davi je pismeno prosil gospoda grofa, če bi smel priti na obisk in gospod grof ga je povabil na večerjo.

Berta je še bolj prebledela.

Solze so ji pritekle iz oči. Potem je pa zašepetala:

— Ubogi oče!

IX.

Kmalu po tem pogovoru je stopila Berta de la Fresnaie v salon. Kdor bi bil zdaj videl njeno elegantno postavo v krasni, lepo prilegajoči se obleki, bi bil težko spoznal v nji lovko, ki je hodila po gozdu s puško čez ramo in v kratkem krilu.

Burno življenje Aleksandra Staviskega

Od 30 milijonov frankov so našli po njegovem samomoru samo za 20.000 frankov delnic

Compagnie Fonciere je bila, kakor smo že rekli, ustanovljena v aprilu 1929, in sicer z delniško glavnico 2,500.000 frankov. Lokale je imela v isti hiši, kakor Etablissements Alex, draguljarsko podjetje Staviskega, in kakor SIMA, starejša družba Staviskega, ki je bila tudi za kupčije vseh vrst. Komaj je bila Compagnie Fonciere ustanovljena, je sklical Staviski sejo upravnega sveta, ki je na njegov predlog še sklenil, da stopita obe družbi Compagnie Fonciere in SIMA v ozke medsebojne stike. Glavni cilj je bil pa drugi: na temelju dokazane skupnosti interesov je Stavisky izposloval, da je Compagnie Fonciere

zvišala svoj kapital na 10 milijonov frankov.

To povišanje je bilo utemeljeno s tem, da je prenesel Stavisky v podjetje kot nov prispevek, svoje delnice iz družbe SIMA. Njihova vrednost je bila v tistih časih skrajno dvomljiva, toda Stavisky je imel kot rečeno več funkcijonarjev popolnoma v rokah in vodilni uradnik Compagnie Fonciere je delal točno po njegovih navodilih.

Čudna združba je bila torej priklicana v življenje in na prvem občnem zboru Compagnie Fonciere je bilo sklenjeno, naj bo generalni predstavnik in ravnatelj vseh podjetij sam Sergej Alexander. To je treba razumeti: do takrat je stal Stavisky ob strani. Ustanovil je družbo, ji postavil na čelo sijajen upravni svet, da oblasti niso mogle imeti nobenih pomislekov in tudi kapital ni bil tako velik, da bi vzbudil pozornost. Ko se je posrečilo, je dal brez beliča novega prispevka in vendar formalno brezhibno zvišati kapital na 10,000.000, kar je znesek, ki že nekaj pomeni. In v tistem hipu

si je dal izročiti vsa pooblastila,

tako da je odločal o kupčijah družbe popolnoma sam, na zunaj so se pa vendar videli samo razni prefekti, častniki in dostojanstveniki, ki je bil z njimi obdal podjetje.

Toda kakšen je bil namen te družbe? V kaj je služila Staviskemu, bomo kmalu videli. Pred oblastmi se je glasil program v prvi vrsti kot »podpiranje stavbne delavnosti z ugodnimi posojili«. Njeni družabniki so pa imeli pred očmi sijajne in včasih povsem fantastične programe. Tako na pr. je prišel general Bardi de Fourtou s predlogom, naj bi družba pokupila zemljišča pred utrdbami mesta Perpignana in izposlovala potem pravico

podreti srednjeveške stolpe in izravnati stare jarke.

S prodajo zemljišč, nepričakovano spojenih z mestom, naj bi družba zaslužila milijone. Stavisky je brez nadaljnjega pritrdil temu predlogu in pustil je staro šemo begati po uradih, da bi mu dovolili podreti to, kar daje najlepše lice Perpignanu.

Sergej Alexander je pa imel ta čas v glavi druge misli. Compagnie Fonciere naj bi po njegovih načrtih ribarila v kalnem v prvi vrsti v inozemstvu. Mislil je na Belgijo, Luxemburško in Španijo in že je deloval na ustanovitvi sestrskih družb, ki bi mobilizirale kapital teh držav, da bi se mu z vodilnimi pravicami pridružil kapital matične družbe, zastopan, kakor vemo, po pretežni večini po papirjih Staviskega brez vsake vrednosti. Na drugem mestu bomo slišali, kako so šle te postranske inozemske špekulacije od rok. Poleg njih je pa vzel Stavisky na piko tudi ogromne francoske finančne rezerve.

V septembru 1929. je razpisala njegova Compagnie Fonciere javno posojilo

niž več in nič manj nego 100,000.000 frankov.

Ta denar naj bi se zbral s postopno prodajo 200.000 obligacij po 500 frankov. Vidimo torej, da je bilo to nekakšno ljudsko podjetje, kjer je lahko naložil svoje prihranke tudi vsak kondukter. Tem bolj, ker mu je na videz sijajna družba obetala 7odstotne obresti, poleg tega mu je pa jamčila v prospektih, da bo družba Confinance (Zaupanje) — kajti Stavisky je strogo pazil na sugestijo imen — vsak čas kupila te obligacije nazaj. Kako je prišla do tega družba Confinance, bomo tudi slišali pozneje. Zaenkrat pa poglejmo, kako širokopotezen in rafiniran napad je bil pripravil Stavisky tu na denar varčevalcev.

V čast Francije bodi povedano, da so policijski opazovalci komisar Pachot, brigadir Gripois in komisar Cheron od prvega trenutka opozarjali finančno ministrstvo na sumljive posle v družbah, ki je stal za njimi očividno Stavisky. Finančni minister Paul Renauyd je res odredil preiskavo, toda

vsi protokoli so ležali dve leti v ministrstvu,

preden je bila dvignjena obtožba proti Compagnie Fonciere deloma zaradi sleparije, deloma zaradi kršitve zakona o izdajanju obveznic. Vendar je pa prišel zakulisni pritisk na vodilne funkcijonarje, ki so pod uradno grožnjo nadaljnje vpisovanje ustavili, Staviskemu pa vzeli zopet neomejeno pooblastilo za vodstvo družbe. Kot njen ustanovitelj je pa ostal v družbi in tja si je dajal adresirati svojo korespondenco.

To tiho posredovanje finančne uprave je rešilo francoskim varčevalcem težke tisočake. Saj je bila zapeljivost posojila tako velika in Sergej Alexander ga je propagiral z gospodom de Cazenave tako spretno, da je bilo v nekaj tednih, preden so posegle vmes oblasti, **prodanih za 30,000.000 frankov obligacij.** Ves ta denar je inkasiral Stavisky. Naravno, da je izginil in da je tudi ta ogromni znesek med škodami, ki jih je utrpela francoska javnost od nekaj let trajajočega paševanja Staviskega.

Najlepše pa je, kako je z eno samo elegantno potezo izrezal iz teh 30 milijonov celo polovico. Ko je namreč videl, kako se kupiči denar v Compagnie Fonciere, je Stavisky, torej Compagnie Fonciere, sklenila, da se ima ta družba zahvaliti za temelj svojega procvita družbi SIMA, ki je vendar razmnožila kapital. Tako materinsko skrb je pa treba s hčerkino hvaležnostjo poplačati. SIMA — to je Stavisky — je naenkrat razglasila, da bo zdaj ona zvišala kapital za celih 15,000.000 frankov, a Compagnie Fonciere — to je Stavisky — je sklenila vložiti v njo ta kapital. In v pičlem letu se je ob asitenci mnogih častivrednih upravnih svetnikov zgodilo, da je postal žeparski eskamoter Stavisky za ničvredne papirje svoje crkajoče družbe neomejen gospodar njihove družbe, od koder je sunil z eno samo kretnjo 15 milijonov ter jih spravil v gotovini v blagajne svoje SIMA.

Kam je pa vseh teh 30,000.000 šlo, to nam pove šele ganljivi zaključek draguljarske zgodbe Saše Aleksandra. V prihodnjem poglavju se pa moramo vrniti nazaj pod firmo Etablissements Alex. V Parizu bi nam to ne povzročilo posebnega truda, saj je bilo to podjetje samo eno nadstropje višje Sodna komisija, ki je prišla po smrti Staviskega iskat njegovo premoženje, je pregledala vse njegove mogočne s sto milijoni poslujoče ustanove v nekaj urah.

V SIMA je našla 14 frankov,

v Compagnie Fonciere pa mnogo več, namreč 14 frankov in 40 centimov. Poleg tega je našla razbito in polomljeno pisarniško opremo, nekaj razbitih pisalnih strojev in železno blagajno brez ključa. Ko jo je dal sodnik Demay s kisikom odpreti, je našel v nji 470 delnic španske cementarne v Bilbauu po 40 frankov in še nekaj delnic, skupaj okroglo za 20.000 frankov. To je bilo vse, kar je zapustil Stavisky osebno od onih 30,000.000 frankov.

Trije očetje enega otroka

Lastnik elektrotehničnega zavoda v Budimpešti Vojteh G. je bil leta 1930. obsojen na plačevanje alimentov za svojega nezakonskega otroka, čigar mati je bila zelo pošteno 25letno dekle, ki se z njo ni mogel oženiti samo zato, ker mu je bila nujno potrebna večja ženina dota, dekle pa ni imelo niti beliča. Lani je prispel mož v Segedin, kjer se je seznanil z nekim trgovcem in mu potožil, kako težko občuti posledice svoje ljubavne pustolovščine v Budimpešti, kjer da se je dal zapeljati dekletu, ki ga je potem osrečilo z nezakonskim otrokom, da mora zanj plačevati visoke alimente. Med pogovorom je pa prišlo na dan, da sta oba očeta enega in istega nezakonskega otroka in da oba vestno plačujeta alimente zanj že tri leta.

Posledica je bila, da sta oba dekleta tožila zaradi sleparije. Dekle je pa prišlo pred sodnika že kot žena, kajti tretji, ki je v kritičnem času tudi imel z njo ljubavno razmerje, slučajno ni rabil denarja in se je z materjo »tudi svojega« nezakonskega otroka poročil. Pred sodiščem se je obtoženka zagovarjala, da je imela ljubavno razmerje z vsemi, ker ni vedela, kateri izmed njih je pravi oče njenega otroka. Alimente je pa v dobri veri zahtevala od vseh. Obravnava je bila preložena, ker mora sodišče zaslišati še obtoženkinega moža. Gotovo pa je, da bo obsojena zaradi sleparije in tudi alimentov ne bo več dobivala.

Dunajski dogodki v filmu

Čeprav je avstrijska vlada iz razumljivih razlogov prepovedala filmati znane dunajske dogodke, ki so se bili razvili do krvave državljanske vojne, ni mogla preprečiti, da bi ne bili filmski operaterji posneli mnogo krvavih prizorov z dunajskih ulic. Film, ki kaže vse glavne dogodke državljanske vojne na Dunaju, je prišel v Monakovo, od koder je potoval z letalom v London. Zaradi tega filma je bil na Dunaju aretiran Litvanec Dored, bivši fotograf ruskega carskega dvora, mož burne preteklosti.

V sovjetski Rusiji je bil Dored nekoč že obsojen na smrtno kazen, ker se je vrnil tja, da bi filmal pogrebne svečanosti ob Leninovi smrti. Angleški in ameriški diplomati so se pa zavzeli zanj in tako je srečno ušel smrtni kazni. Udeležil se je tudi znane Wilkinsove ekspedicije s podmornico »Nautilus«, kjer je tudi filmal.

Iz Novega mesta

— **Čebelarji** se z letošnjo prezimitvijo čebel precej dobro pohvalijo. Čebele so dobro prezimile in imajo ponekod še veliko zalogo medu. Čebelarstvo se zadnja leta pri nas širi in tako vidimo, na katerokoli stran stopimo, iz mesta živopisane čebelnjake. Opaziti pa je tudi, da so vneti čebelarji predvsem upokojenci, ki s svojo pipo tobaka v hladu pred čebelnjakom uživajo zasluženi pokoj. V podgorju je še premalo zanimanja za čebelarstvo, koder pa so čebelnjaki, so večinoma grajeni v starem, primitivnem slogu.

— **Centralna zadruga avtorjev** opozarja vse organizacije, društva in gledališke odre, da ob svojih prireditvah javijo takoj poverjeniku naslov prireditve oziroma programne točke, ki spadajo pod avtorsko pravo. To velja sedaj predvsem za Metliko, Črnomelj in krški srez, kjer se premalo upoštevajo pravila avtorjev. Pri nas je poverjenik g. Vekoslav Lilija, nadučit. v p.

— **Ker je v nižavah premalo snega,** pa je nastopilo tudi južno vreme, se naši vneti smučarji selijo na Gorjance, kjer je še do 1 m snega. V nedeljo pa jih je popeljal kar cel avtobus g. Kosa do Zajca, od koder so nadaljevali na smučkah pot proti Trdinovem vrhu. Menda pa bo to solzavo vreme kmalu vzelo tudi gorjanski sneg, saj se že kažejo prve znanilke pomladi. Meščane pa navdaja pomladno razpoloženje ob pogledu na krasne razstavljene vijolice kmetijske šole v izložbenem oknu Klemenčičeve trgovine.

— **Deseti brat** na Sokolskem odru. Po dolgih letih so se zopet zbrali vsaj v delni postavi stari igralci, ki so v časih živahnega odrskega življenja in udejstvovanja razveseljevali našo publiko. Uprizoriti nameravajo »Desetega brata« v Delakovi predelavi, za katerega vlada živahno zanimanje. Priznati je tudi treba, da je res že skrajni čas, da se naš gledališki oder zgane.

Iz Trbovelj

— **Poškodbe elektrovodov.** Nedavno je padlo drevo, ki ga je posekal neki posestnik v bližini električnega daljnovoda visoke napetosti iz Fale, na žice in jih raztrgalo. Glede na ta primer opozarja županstvo občine Trbovlje vse posestnike-mejaše rudniških električnih naprav, da pri podiranju dreves v območju tokovodov posebno pazijo ter v poedinih takih primerih kratkim potom obvestijo obratno vodstvo rudniškega elektro-obrata.

— **Mrtvo dete najdeno.** Včeraj zjutraj je bilo najdeno v jarku pri meščanski šoli okrog 7 mesecev staro dete moškega spola. O najdbi je bilo takoj obveščeno orožništvo, ki zasleduje storilko, kateri je baje že na sledu. Zdravniška preiskava trupelca je ugotovila, da je dete umrlo nasilne smrti.

— **Koncert »Trboveljskega slavčka«.** Prvič po lanski čehoslovaški turneji bo naš slavček zopet nastopil v Trbovljah. Na sporedu koncerta, ki bo v nedeljo 4. marca ob 16. uri v tuk. Sokolskem domu, je poleg 15 pesmi izredno veselega značaja tudi velika specijalna skladba skladatelja g. Iva Matetiča »Naricanje za ocem«, katero je zložil ob priliki velike rudniške nesreče lansko leto v Hrastniku ter jo posvetil »Trboveljskemu slavčku«. Za kompozicijo je vzel skladatelj narodno istrsko besedilo in ga tudi uredil po njihovem običaju, ko sirote za pogrebom objokujejo svojega očeta. Skladatelj Matetič se je pogreba ponesrečenih rudarjev sam udeležil, zato je razumel vso bol nesrečnih družin ter jo vnesel v novo skladbo. — Nastopil bo 4glasen mladinski zbor s sopran in alt solo. To delo se bo tokrat prvič izvajalo, zato bo nedvomno naše rudarsko prebivalstvo posebej zanimalo.

— **Občni zbor največjega trboveljskega društva,** t. j. Društva za varstvo otrok in mladinsko skrb, v katerem so včlanjeni vsi nameščenci in rudarji, bo v nedeljo 4. marca ob 15. uri v otroškem vrtcu na Vodah.

— **Cene na živilskem trgu:** Na tukajšnjem živilskem trgu je bilo včeraj precej živahno, ker je plačilni dan in se kmetice ter drugi prodajalci nadejajo dobrega posla. Videti je bilo precej zelenjave, ki pa je še zelo draga. Tudi jabolk je bilo nekaj, ki so jih prodajali po 4 — 5 Din, seveda so že boli slaba, ker se najbolje sezona jabolk h kraju. Jajca se nevzdržno cenijo. Kmetice so jih prodajale danes že po 19 za 10 Din. pričakovati pa je še nižje cene v prihodnjih dneh. — Na mestnem trgu pa se vedno boli podražuje svinjska mast, ki stane 17 do 18 Din kg. Dvig cen masti utegne podražiti tudi posamezne vrste mesa, ki je že itak sedaj dovolj drago.

Večja množina

makulaturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Pred nakupom si oglejte veliko razstavo otroških in igračnih vozičkov, stolic, holenderjev, malih dvokoles, tricikljev, šivalnih strojev, motorjev in dvokoles v prostorih domače tovarne

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠT. 4. — Najnižje cene! Ceniki franko!

ODPRAVA RADIO MOTENJ!

Bloke za blokiranje motorjev, ventilatorjev itd. ima stalno na zalogi

RADIOVAL — LJUBLJANA

DALMATINOVA ULICA ŠT. 18. — TELEFON 33-63

MLAJŠO FRIZERKO

sprejmem takoj. — Ponudbe pod »Dobra moč 1082« na upravo »Slovenskega Naroda«.

LOČENKA

išče dobro situiranega in plemenitega gospoda, kateri bi ji nekoliko gmotno pripomogel do že napeljanega cilja. — Dopise prosi na upravo »Slov. Naroda« pod »Povrnitev 1084«.

DAME, POZOR!

Trajna ondulacija od Din 60.- naprej. — Frizerski salon Joško Bevčič, šmartinska cesta št. 22. 1083

Modna konfekcija

Najboljši nakup

A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 6/T

OGLAŠUJTE

V »SLOVENSKEM NARODU«. VSAKA BESEDA V MALEM OGLASNIKU STANE SAMO 50 PARA IN OGLASNI DAVEK DIN 2.—.

HRANILNE KNJIŽICE

kupujemo in prodajamo, ali damo na iste posojilo. Kulantni pogoji. — Pučka štedionica, Zagreb. — Naš zastopnik za dravsko banovino: Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica št. 12, na katerega se je obrniti. 13/T

HRANILNE KNJIŽICE

(tudi prepise) prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov jemljemo zopet do preklica v račun. — A. & B. Skaberne, Ljubljana. 1052

STROJEPISNI POUK

večerni tečaj za začetnike in izvežbance. Vpisovanje dnevno od 6. do 7. ure zvečer. Novi tečaj se prične 5. marca t. l. Šolnina znižana in stane učna ura samo Din 2.-. — Christofov učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15. 920

Urejuje: Josip Zupančič Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof — Vsi v Ljubljani